

Pedeset godina *Časopisa za suvremenu povijest*: bibliometrijska analiza (1969. – 2018.)

ZDRAVKA JELASKA MARIJAN

Hrvatski institut za povijest

Zagreb, Hrvatska

jelaska@isp.hr

Pedeset godina izlazenja *Časopisa za suvremenu povijest* jasan je pokazatelj važnosti tema kojima se bavi. Cilj je ovoga rada na temelju bibliometrijske analize propitati kvantitativne pokazatelje djelovanja te prikazati promjene koje je *Časopis* prolazio, ali i kontinuitet rada. Uzorak za istraživanje činili su svi brojevi od 1969. do 2018. godine. Analiza će obuhvatiti opseg časopisa, sastav uredništva, broj znanstvenih radova i njihov opseg te autore znanstvenih radova.

Ključne riječi: znanstveni časopis; bibliometrijska analiza; povijest; Hrvatska; *Časopis za suvremenu povijest*

Uvod

Znanstveni časopisi jedan su od najvažnijih načina znanstvene komunikacije, i to one formalne, koja podrazumijeva i kontrolu kvalitete. U nekim područjima (prirodne, biomedicinske i tehničke znanosti) časopisi su nesumnjivo i najvažniji način komunikacije. U humanističkim znanostima uz časopise veliko značenje u komunikaciji imaju i knjige, no za njihovo izdavanje potrebna je dulja priprema te su časopisi najbrži način znanstvene komunikacije.¹ Osobitost je humanističkih znanosti postojanje većega broja znanstvenih časopisa specijaliziranih za određenu užu problematiku.

Za pokretanje nekoga znanstvenog časopisa nužno je postojanje određenoga broja znanstvenika i stručnjaka koji mogu i žele artikulirati određenu problematiku i podijeliti ju s akademskom zajednicom. Duga opstojnost ne-

¹ HEBRANG GRGIĆ, *Časopisi i znanstvena komunikacija*, 38-120, 479-480; M. JOKIĆ, ZAUDER, LETINA, *Karakteristike hrvatske nacionalne i međunarodne znanstvene produkcije*, 236-256, 292-303.

koga časopisa smatra se jasnim pokazateljem važnosti problematike kojom se bavi i zrelošću znanstvene sredine u kojoj djeluje.² Pedeset godina izlaženja *Časopisa za suvremenu povijest* govori o važnosti tema kojima se bavi. No, pedeset godina djelovanja nije jednostavno smjestiti u jedan članak. U tome ipak mogu pomoći brojni statistički podaci koji pokazuju određene trendove u djelovanju, a do sada nisu detaljnije obrađivani, te se ovim radom na temelju bibliometrijske analize nastoji pokazati sliku pola stoljeća djelovanja *Časopisa*. Cilj je na temelju bibliometrijske analize propitati kvantitativne pokazatelje rada te prikazati promjene koje je *Časopis* prolazio, ali i kontinuitet rada i djelovanja. Analiza će obuhvatiti opseg časopisa, sastav uredništva, broj znanstvenih radova i njihov opseg te autore znanstvenih radova koji su u međudodnosu s uredništvom pola stoljeća gradili ugled *Časopisa*.

Bibliometrijskim analizama hrvatskih znanstvenih časopisa bavili su se mnogi autori, a takav tip istraživanja uglavnom je vezan uz časopise prirodnih i tehničkih znanosti, a tek zatim društvenih.³ S obzirom na to da se u humanističkim znanostima od kvantitativnih metoda uglavnom zazire iz različitih razloga, pri izradi ovoga rada moglo se osloniti jedino na istraživanja vezana uz časopise društvenih znanosti kao najbliže znanstveno područje. Valja istaknuti da kvantitativni pokazatelji i statističke analize ne mogu dati cjelovitu sliku rada nekoga časopisa, ali ipak mogu pružiti niz bitnih podataka koji mogu biti važni pri sklapanju cjelovitoga mozaika rada u prethodnim razdobljima. Analiza rada u prethodnim razdobljima može biti dobar pokazatelj postignutog, ali i pomoć uredništvu u sagledavanju prednosti koje valja poticati i mogućih nedostataka koje bi trebalo izbjegavati. Obljetnice su dobra prilika za samoanalizu i promišljanje o postignutom da bi se na valjanoj osnovi radili planovi budućega rada.

Prvi broj *Časopisa za suvremenu povijest* objavljen je 1969., a izdavač mu je bio Institut za historiju radničkog pokreta Hrvatske (IHRPH, Institut), osnovan 1961. godine. Institut je od tada više puta temeljito restrukturiran, a dva su restrukturiranja popraćena promjenama naziva: 1990. u Institut za suvremenu povijest (ISP, Institut) i 1996. u Hrvatski institut za povijest (HIP, Institut).⁴ Tijekom pedeset godina djelovanja *Časopis* je obilježio više okruglih obljetnica.

² D. JOKIĆ, BARTULOVIĆ-BARNJAK, „Migracijske i etničke teme”, 480; M. JOKIĆ, ZAUDER, „Bibliometrijska analiza časopisa *Sociologija sela*”, 332.

³ O bibliometriji i dosadašnjim istraživanjima hrvatskih znanstvenih časopisa iz područja društvenih znanosti te hrvatskih znanstvenih časopisa općenito vidi: HEBRANG GRGIĆ, *Hrvatski znanstveni časopisi*; D. JOKIĆ, BARTULOVIĆ-BARNJAK, „Migracijske i etničke teme”, 479-505; M. JOKIĆ, *Bibliometrijski aspekti vrednovanja znanstvenog rada*; M. JOKIĆ, ZAUDER, „Bibliometrijska analiza časopisa *Sociologija sela*”, 331-349; M. JOKIĆ, ZAUDER, LETINA, *Karakteristike hrvatske nacionalne i međunarodne znanstvene produkcije*; MARIČIĆ, SOROKIN, PAPEŠ, „Croatian journals at the end of the 20 century”, 1-17; MARTEK, ŠUTE, „Bibliometrijska analiza časopisa *Arhivski vjesnik*”, 165-176; PEHAR, „Od statističke bibliografije do bibliometrije”, 1-28; ŠVENDA-RADELJAK, „*Časopis Socijalni rad*”, 115-132.

⁴ ČEPO, „Dva decenija Instituta za historiju radničkog pokreta Hrvatske”, 7-58; GRIJAK, „Institut za suvremenu povijest”, 65-88; JAREB, „Hrvatski institut za povijest 1996. – 2011.”, 89-118; RADELIĆ, „Institut za historiju radničkog pokreta”, 13-63.

U tim prigodama, kao i prigodom obljetnica rada Instituta, obično su urednici, njihovi prethodnici ili članovi uredništva pisali preglede djelovanja *Časopisa* u proteklim razdobljima⁵ ili barem uvodnike⁶, a objavljeno je i više bibliografija *Časopisa*.⁷ Neovisno o obljetnicama, prilikom istraživanja historiografije o pojedinim temama obrađivan je i rad *Časopisa*.⁸ U tim su se radovima autori dotaknuli i raznih problema s kojima su se urednici suočavali, pa će o tome ovdje biti manje riječi.

Područje rada *Časopisa* nekome se može činiti uskim jer ne obuhvaća čak ni sve teme u znanstvenom polju povijesti, ali radi se o području koje privlači mnoge povjesničare, području koje istražuju i stručnjaci drugih struka te području za koje je i znanstvena i šira javnost u pravilu vrlo zainteresirana jer se osvrće na sve ono što je utjecalo ili moglo utjecati na sadašnjost koju živimo. *Časopis* za suvremenu povijest nije nikakav usamljeni primjer jer posebni časopisi posvećeni tematici kojom se bavi postoje i u drugim zemljama.⁹

⁵ BARIĆ, „*Časopis za suvremenu povijest*”, 127-135; ČEPO, „Dva decenija Instituta za historiju radničkog pokreta Hrvatske”, 53-57; JANJATOVIĆ, „U povodu 30. obljetnice”, 445-459; KRIŠTO, „Hrvatska historiografija kroz trideset godišta”, 171-186; OŠTRIĆ, „Dvadeset godina *Časopisa za suvremenu povijest*”.

⁶ „Deset godina *Časopisa za suvremenu povijest*”, 5-6.

⁷ „Deset godina *Časopisa za suvremenu povijest*”; ČEPULO, OŠTRIĆ, SPEHNJAK, „Dvadeset godina *Časopisa za suvremenu povijest*”, 161-189; „*Časopis za suvremenu povijest* 1969. – 2011.”, 51-222.

⁸ KRIŠTO, „Ideologija/politika i historiografija”, 73-98; MIHALJEVIĆ, „Historijska teorija i metodologija u historiografskoj periodici 1948-1990.”, 173-211; MIHALJEVIĆ, „Poslijeratna povijest (1945. – 1990.)”, 171-234.

⁹ Najpoznatiji je imenjak ovoga časopisa, tek malo stariji *Journal of Contemporary History* (Sage Publications), pokrenut 1966. godine. Ovdje nije moguće navesti sve časopise specijalizirane za suvremenu povijest, pa su kao primjeri izdvojeni oni koji su prisutni u bazi Scopus, prema podacima za 2017., i u indeksu ERIH PLUS, specijaliziranom za humanističke znanosti, prema podacima na početku 2019. godine: *Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis / Revue belge d'Histoire contemporaine* (Centre for Historical Research and Documentation on War and Contemporary Society), *Contemporanea* (Società Editrice Il Mulino), *Contemporary British History* (Taylor & Francis), *Contemporary European History* (Cambridge University Press), *Contemporary Japan* (Walter de Gruyter), *Cuadernos de Historia Contemporánea* (Universidad Complutense de Madrid), *Hispania Nova: Revista de Historia Contemporánea* (Universidad Carlos III de Madrid), *Historia Contemporánea* (Universidad del País Vasco), *Historia del Presente* (Asociación Historiadores del Presente), *Istorija 20. veka* (Institut za suvremenu istoriju), *Memoria e Ricerca. Rivista di Storia Contemporanea* (Edizioni FrancoAngeli), *Prispevki za novejšo zgodovino* (Institut za novejšo zgodovino Slovenije), *Quest. Issues in Contemporary Jewish History* (Fondazione Centro di Documentazione Ebraica Contemporanea), *Pamięć i Sprawiedliwość. Pismo naukowe poświęcone historii najnowszej* (Instytut Pamięci Narodowej), *Pasado y memoria: Revista de historia contemporánea* (Universidad de Alicante), *Rubrica Contemporanea* (Universitat Autònoma de Barcelona), *Soviet and Post Soviet Review* (Brill), *Twentieth Century British History* (Oxford University Press), *Studia Histórica. Historia Contemporánea* (Universidad de Salamanca), *Twentieth-Century China* (Taylor & Francis). Ovdje nisu uvršteni časopisi koji se odnose na modernu i suvremenu povijest, kojih također postoji veći broj. Izostavljeni su i časopisi koji se odnose samo na neke probleme suvremene povijesti, poput svjetskih ratova ili nekih kraćih razdoblja unutar suvremene povijesti.

Opseg i vizualni identitet *Časopisa*

Opseg časopisa može biti jedan od pokazatelja važnosti znanstvenoga područja kojim se časopis bavi, ali i interesa autora za objavljivanje u njemu, odnosno otvorenosti uređivačke politike, dakle sposobnosti privlačenja suradnika. No, opseg časopisa ovisi o nizu čimbenika, od važnosti znanstvenoga područja i uređivačke politike preko financijskih prilika do običaja pojedinoga znanstvenog područja. Veća odstupanja u opsegu pokazuju i različite poremećaje kojima je pojedini časopis tijekom vremena bio izložen.

U humanističkim znanostima tekst ima posebno značenje jer se provodi tekstualna analiza, a u mnogima od njih, kao što je slučaj povijesti, i sam predmet analize tekstualni su izvori. Stoga opširnost radova u odnosu na neka druga znanstvena područja ne čudi, kao ni brojnost i opseg časopisa. Prema sadašnjem Pravilniku o uvjetima za izbor u znanstvena znanja (NN br. 28/2017), kao i prema prethodnom, koji se još primjenjuje u ograničenoj mjeri (NN br. 84/2005), u području humanističkih znanosti opseg rada jedno je od mjerila za bodovanje pisanog rada. Doduše, pomalo je paradoksalno da upravo humanističke znanosti, čiji znanstvenici često zaziru od bibliometrije, statistike i svih drugih mjerenja i računanja te bilo kakvih formula, mjere opseg radova i njihovu vrijednost izračunavaju pomoću formule. No, tako je kako je i opseg se uzima kao jedno od mjerila. S obzirom na to da se radovima mjeri opseg, logično je pretpostaviti i da opseg radova ima utjecaj na opseg časopisa, pa su u ovoj analizi uzeta u obzir oba opsega. Kao uzorak za analizu korištena je cjelovita bibliografija svih brojeva *Časopisa* od 1969. do 2018. godine.

U pola stoljeća izlaženja *Časopis za suvremenu povijest* imao je isti format (A5), uobičajen za znanstvene časopise, što olakšava i računanje i usporedbu opsega tijekom cijeloga razdoblja izlaženja. Redovito je objavljivani svake godine. U vrijeme njegova pokretanja bilo je predviđeno da izlazi u dva sveska godišnje. Prve je godine objavljen dvobroj, no već je sljedeće svaki svezak objavljen posebno. Tada je Urednički odbor odlučio da će ubuduće izdavati tri sveska godišnje jer „ostvarivanje ciljeva koje je postavio *Časopis za suvremenu povijest* ovisi i o njegovu opsegu i dinamičnosti njegova izlaženja”.¹⁰ U tom je trenutku prijavljenih radova očito bilo dovoljno, iako su se žalili na porast tiskarskih troškova i „teške materijalne prilike”.¹¹ No, čini se da su prilike nekih godina bile i teže, pa su povremeno spajani svesci unutar istoga godišta te su objavljivani dvobroji i trobroji. Dvobroji su, osim 1969., objavljeni 1971., 1976., 1979., 1988., 1990., 1993. i 1996., a trobroji 1989. i 1991. godine. Od 1997. do danas svi su svesci objavljeni posebno. Sveukupno je u pola stoljeća izlaženja objavljeno 136 svezaka. S ritmom od tri sveska godišnje *Časopis za suvremenu povijest* je časopis s najučestalijim izlaženjem među hrvatskim

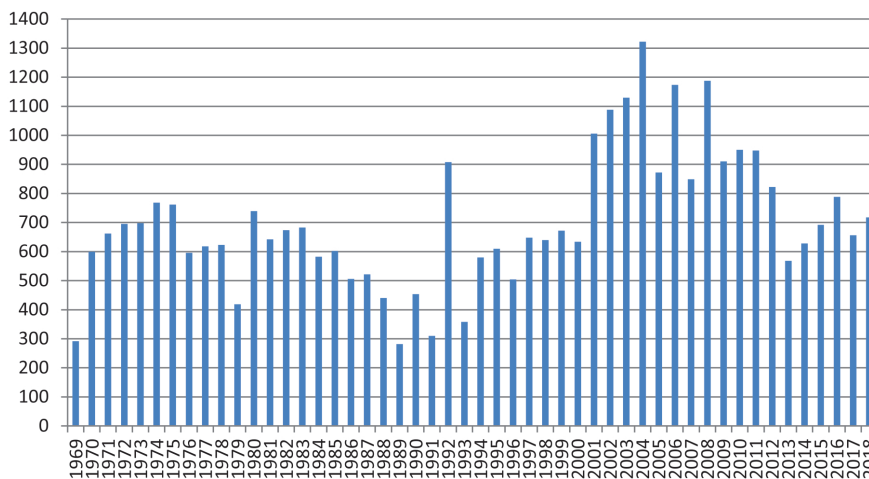
¹⁰ Urednički odbor, „*Časopis za suvremenu povijest* u 1971. godini. Čitaocima i suradnicima”, *Časopis za suvremenu povijest* (dalje: ČSP) 2 (1970), br. 2: 301.

¹¹ *Isto*, 301-302.

znanstvenim časopisima kojima je glavno područje objavljivanja radova polje povijesti. Češće izlaze samo časopisi koji u prvom redu pokrivaju društvene znanosti, pa onda i neke humanističke znanosti, među kojima i povijest, primjerice *Društvena istraživanja*.

Grafički prikaz 1. Opseg *Časopisa* (broj tiskanih stranica) prema pojedinim godinama

(izvor: *Časopis za suvremenu povijest*)

Prosječni opseg *Časopisa* u svih pedeset godina iznosi 700,64 stranice godišnje. Odstupanja u opsegu vidljiva u grafičkom prikazu 1 upućuju na postojanje raznih povoljnih i nepovoljnih utjecaja kojima je tijekom izlazenja bio izložen. Većina godišta (23) bila je u granicama prosječnoga opsega – između 600 i 800 stranica. Razdoblje s uočljivo najvećim opsegom bile su 2000-te, kada je opseg bio visoko iznad prosjeka, a varirao je između 900 i 1330 stranica. Na to povećanje vjerojatno su utjecale financijski stabilnije prilike u odnosu na većim dijelom ratne 1990-e, ali i zapošljavanje mlađih znanstvenika kroz model znanstvenih novaka, što je povoljno utjecalo na broj znanstvenika u cijeloj znanstvenoj zajednici, pa i u području kojim se bavi *Časopis*. Određenoga utjecaja vjerojatno je imao i pojačani interes zajednice za teme suvremene povijesti nakon političke tranzicije, osamostaljenja Hrvatske i Domovinskoga rata. Odjeci gospodarske krize 2008. postupno su vodili ograničavanju zapošljavanja i štednji, što se također vidi na postupnom smanjivanju opsega *Časopisa*, a u petom desetljeću ponovo se stabilizirao unutar prosječnoga broja stranica. No, na smanjivanje su vjerojatno određenoga utjecaja imali i pooštreni kriteriji Ministarstva znanosti i obrazovanja (znanosti, obrazovanja i sporta) za sufinanciranje znanstvenih časopisa, kao i pooštreni kriteriji *Časopisa* za objavljivanje radova. Za preciznije određivanje snage utjecaja pojedinih vanjskih čimbenika u odnosu na posebnosti samoga *Časopisa* valjalo bi imati više podataka o srodnim časopisima i njihovu opsegu.

Kao što je vidljivo iz grafičkoga prikaza 1, tri godišta s najvećim brojem stranica su 2004. (1322), 2008. (1188) i 2006. (1174). Osim općega trenda povećanja opsega *Časopisa* 2000-tih, na to su vjerojatno utjecali tematski brojevi i spomenice koji se nalaze unutar tih godišta, a koji u pravilu privuku veći broj autora. Godine 2004. to je bio tematski broj „Haški sud za bivšu Jugoslaviju i povjesničari / ICTY and Historians” (1/2004.), objavljen dvojezično. Godine 2008. objavljen je tematski broj „1990. – 1991. Prijelomne godine hrvatske povijesti: počeci Domovinskog rata” (1/2008.), a i „Spomenica dr. Jere Jareba” (3/2008.) prigodom njegova 85. rođendana. Godine 2006. objavljena je „Spomenica Bosiljki Janjatović” (3/2006) povodom njezine smrti. O tome u kojoj mjeri tematski brojevi i spomenice, kao i redovito izlaženje, mogu utjecati na opseg časopisa u pojedinim godinama očito govori 1992. godina, koja opsegom strši visoko iznad susjednih godišta. Te je godine objavljena „Spomenica Fikreti Jelić-Butić i Ivanu Jeliću” (3/1992.) i, unatoč ratnim prilikama, nije bilo spajanja svezaka.

Tri godišta s najmanjim brojem stranica su 1989. (282), 1969. (292) i 1991. (310). Za 1969., kao prvu godinu izlaženja, kada je objavljen dvobroj, nije neobično da se našla na ovom popisu s obzirom na to da je *Časopis* tek trebalo uhodati. Ni tadašnje financijske prilike nisu išle u korist *Časopisu*.¹² Ni za 1991. nije neobično da se našla na popisu godina s vrlo malim opsegom jer se radi o ratnoj godini sa svim nepovoljnim posljedicama koje su ratna zbivanja imala na znanstveni rad. Valja još dodati da je taj broj pratila i promjena uredništva i restrukturiranje Instituta. Na prvi je pogled neobično da je po opsegu najslabija bila 1989., no treba se sjetiti da se radi o vremenu inflacije i da financijska nestabilnost uvijek ima nepovoljan utjecaj na izdavanje znanstvenih časopisa. Ipak, kako je ta godina slabija čak i od ratnih godina, moguće je pretpostaviti i da se tadašnje uredništvo nije najbolje snašlo u ugođaju zahtjeva za demokratskim promjenama, iako je pokušalo otvoriti i neke nove teme.¹³ U sva tri spomenuta godišta spajani su svesci, a i spajanje brojeva znak je problema s objavljivanjem časopisa.

Vizualni identitet časopisa prepoznatljiv je po naslovnici. Od 1969. do 1990. naslovnica je bila skromno decentna s bijelom pozadinom i natpisima i okvirima crne boje. Od početka 1979. na naslovnici su uz naziv časopisa navedeni i važniji radovi svakoga broja, što je običaj koji je *Časopis* zadržao do danas. S vremenom je naslovnica dobila boju, a grafički dizajn postao je malo složeniji. Od 1991. do 2000. naslovnica je bila ljubičasta i bijela, s tim da je zaglavlje bilo ljubičasto s bijelim nazivom časopisa, a ostatak bijel s crnim

¹² Već u broju 2/1970. Urednički odbor pohvalio se i požalio da je uspio izdati brojeve za 1969. i 1970. „unatoč teškim materijalnim prilikama”, ali su istovremeno odlučili izdavati i treći svezak, bez podizanja cijene pretplate, što bi govorilo da te prilike ipak nisu bile tako jako teške. Vidi: Urednički odbor, „*Časopis za suvremenu povijest* u 1971. godini. Čitaocima i suradnicima”, *ČSP* 2 (1970), br. 2: 301-302.

¹³ Kao važan rad koji najavljuje promjenu obično se izdvaja „Slučaj Bleiburg: nova istraživanja, nova iskušenja” Darka Bekića. Usp. BARIĆ, „*Časopis za suvremenu povijest*”, 129; KRIŠTO, „Hrvatska historiografija kroz trideset godišta”, 179-180.

naslovima. Od 2001. naslovnica je mijenjala boju, a svako je godišće, nekad i dva, imalo istu boju. Prepoznatljiv izgled po kojem je zaglavlje u boji s bijelim nazivom, a ostatak bijel s crnim naslovima, uglavnom je zadržan do danas, s iznimkom razdoblja od 2008. do 2010., kada je zaglavlje bilo bijelo s nazivom u boji, a sadržaj uokviren bojom. Zaglavlje u boji s bijelim nazivom vraćeno je 2011., ali ostatak više nije bio bijel, nego je na njemu ornament prepoznatljive ograde od kovanoga željeza na ulazu zgrade Instituta u Opatičkoj 10. Ni boja više nije mijenjana svake godine, nego je po nekoliko godišta ista. Pregled promjena naslovnice prikazan je u Prilogu 1.

Tijekom pola stoljeća izlaženja jezik *Časopisa* bio je hrvatski, osim broja 1/2004., zvanog „Haški broj” zbog tematskoga priloga vezanog uz Haški sud, koji je objavljen na hrvatskom i engleskom jeziku. Od početka izlaženja članci su imali sažetke na stranim jezicima, najčešće na engleskom, uz nekoliko iznimaka na francuskom, njemačkom i ruskom. Od devedesetih godina ustalio se engleski. Sadržaj je također, osim na hrvatskom, objavljivan na francuskom, ruskom i engleskom, a od 1991. na engleskom. Oprema i prezentacija priloga ustalila se 1983., kada je uvedena i kategorizacija članaka. Od tada članci u zaglavlju imaju naznačen UDK i kategoriju (izvorni znanstveni članak, prethodno priopćenje, pregledni članak), čemu će se s vremenom dodati i datume primanja i prihvaćanja rada, a u novije vrijeme i DOI. Od spomenutog uređivanja 1983. članci imaju kratki sažetak na hrvatskom na početku i dulji sažetak na stranom jeziku na kraju rada.¹⁴

Činjenica da je pedeset godina glavni jezik hrvatski ne znači da *Časopis* tijekom svojega postojanja nije imao suradnike iz inozemstva. Posebnost područja je u tome što i stranci koji se bave novijom hrvatskom poviješću moraju poznavati hrvatski kao jezik izvora, pa jezik nije tako velika prepreka suradnji kao u nekim drugim područjima. U slučaju slabijega poznavanja jezika radovi su objavljivani u prijevodu. O objavljivanju radova na engleskom u uredništvu se više puta razmišljalo. No, potreba za objavljivanjem na engleskom jeziku radi širenja rezultata istraživanja dovela je 2005. do pokretanja još jednoga časopisa Instituta, nazvanog *Review of Croatian History*, koji je preuzeo ulogu objavljivanja radova na engleskom i drugim svjetskim jezicima.¹⁵

Časopis za suvremenu povijest referiran je tijekom vremena u različitim bibliografskim bazama, što je također utjecalo na njegovu prepoznatljivost. Na kraju 2018. referiran je u sljedećim publikacijama: Hrvatska bibliografija, Niz B; Central and Eastern European Online Library (CEEOL); ERIH PLUS; Historical Abstracts (EBSCOhost); International Bibliography of the Social Sci-

¹⁴ JANJATOVIĆ, „U povodu 30. obljetnice”, 452.

¹⁵ Razmišljanja i razgovora o uvođenju drugih jezika u uredništvo *Časopisa* bilo je i poslije, uglavnom nekoliko posljednjih godina. Slab interes autora (kontakti s uredništvom), kao i pokazatelji interesa čitatelja (pretplata i razmjena tiskanoga izdanja, broj posjeta i preuzimanja u otvorenom pristupu) do danas uglavnom pokazuju da su članci slične tematike odnosno istih autora u ova dva časopisa u pravilu desetak, a neki i više stotina puta čitaniji na hrvatskom nego na engleskom, što je navelo uredništvo *Časopisa* da ne mijenja odluku o jeziku, ali i da nastavi pratiti pokazatelje interesa.

ences (IBSS); Scopus; Web of Science Core Collection (WoSCC), Emerging Sources Citation Index (ESCI).

Urednici i urednička vijeća

O radu uredništva u pravilu ovisi uređivačka politika časopisa. Uređivanje znanstvenih časopisa uključuje kontrolu kvalitete radova, sadržajno i formalno uređivanje pojedinih članaka od njihova zaprimanja do eventualnoga objavljivanja, izradu niza dokumenata koji pomažu u radu autorima i urednicima, komunikaciju sa svim sudionicima procesa uređivanja i objavljivanja te niz drugih administrativnih i tehničkih poslova koji osiguravaju kvalitetu, vidljivost i dostupnost časopisa. Najvažniju ulogu u uređivanju imaju glavni urednici, koji u uredništvima okupljaju niz suradnika, a djeluju u organizaciji izdavača.¹⁶

Prvo uredništvo *Časopisa za suvremenu povijest* bilo je relativno malobrojno, a imenovalo ga je Znanstveno vijeće IHRPH-a na sjednici održanoj 3. prosinca 1968. godine.¹⁷ Službeni naziv bio mu je Urednički odbor. Uz glavnoga i odgovornoga urednika Ivana Jelića činili su ga Dušan Bilandžić, Miroslava Despot, Mirjana Gross i Bogdan Krizman. Tako je prvo uredništvo imalo tri člana iz IHRPH-a (Jelić i Despot to su bili i u trenutku izlaska prvoga broja, a Bilandžić je u trenutku imenovanja bio direktor IHRPH-a, ali je do izlaska broja prešao na novu dužnost u Beograd) i dva vanjska člana (Gross s Filozofskoga fakulteta i Krizman iz Jadranskoga instituta JAZU, a nešto poslije prijeći će na Pravni fakultet).

Već nakon prvoga broja *Časopisa* došlo je do promjene jer Dušan Bilandžić nije mogao „iz objektivnih razloga” nastaviti surađivati u Uredničkom odboru, vjerojatno zbog udaljenosti, pa je umjesto njega Savjet IHRPH-a u Urednički odbor imenovao Hrvoja Matkovića,¹⁸ tada zaposlenog u Zavodu za prosvjetno-pedagošku djelatnost Hrvatske. Tako su u Uredničkom vijeću te godine bila tri vanjska člana uz dvoje djelatnika Instituta. Izjednačen omjer postignut je sljedeće godine, tijekom koje se Uredničkom odboru pridružio Zlatko Čepo, direktor IHRPH-a, iako ne od prvoga, nego od broja 2-3. Sastav je ostao isti i sljedeće godine, a do nove promjene došlo je krajem 1974. (od broja 3), kada je Urednički odbor napustila Miroslava Despot zbog odlaska u mirovinu, a u njega je imenovana Bosiljka Janjatić iz Instituta. Od tada do 1982. Urednički odbor djelovao je u istom sastavu.¹⁹ Radi lakšega praćenja promjena podaci o članovima uredništva prikazani su u tablicama 1 i 2.

¹⁶ HEBRANG GRGIĆ, *Časopisi i znanstvena komunikacija*, 67-72.

¹⁷ „Obavijest čitaocima i suradnicima”, *ČSP* 1 (1969), br. 1-2: 279.

¹⁸ „Obavijest Uredničkog odbora”, *ČSP* 2 (1970), br. 1: 286.

¹⁹ *ČSP*, 1970. – 1982., Impresum. Usp. „Obavijest Uredničkog odbora”, *ČSP* 6 (1974), br. 3: 228; JANJATOVIĆ, „U povodu 30. obljetnice”, 448.

Krajem 1981. Ivan Jelić bio je prisiljen podnijeti ostavku na sve dužnosti u Institutu, uključujući i mjesto glavnoga i odgovornoga urednika *Časopisa*. Službeno je ostavku obrazložio „dužinom trajanja funkcija”, no podnio ju je uslijed političkoga pritiska zbog tvrdnji iznesenih u *Enciklopediji hrvatske povijesti i kulture*, među kojima je osobito problematična bila ona da su u Jasenovcu stradali „desetci tisuća” osoba.²⁰ Nakon Jelićeve ostavke razdvajaju se dužnosti glavnoga i odgovornoga urednika. Glavna urednica postaje Bosiljka Janjatić, a odgovorni urednik Zlatko Čepo. Od članova prethodnoga Uredničkog odbora u novom ostaje Hrvoje Matković, a kao član se vraća i Dušan Bilandžić, obojica u to vrijeme s Fakulteta političkih znanosti. Kao novi članovi pridružuju se Vlado Oštrić i Zorica Stipetić iz IHRPH-a te Fabijan Trgo iz Vojnoistorijskoga instituta u Beogradu. Nakon broja 3/1983. iz Uredničkoga odbora povlači se H. Matković, a kao novi član od 1984. uključuje se Marijan Maticka s Filozofskoga fakulteta. Godine 1986. Uredničkom odboru pridružuje se Lydia Sklevicky iz Instituta.²¹

Zlatko Čepo ostao je odgovorni urednik gotovo do smrti u travnju 1988., odnosno do broja 2/1987., koji je objavljen s razumljivim zakašnjenjem. Od broja 3/1987., objavljenog 1988., odgovorna urednica bila je Zorica Stipetić, koja je Čepu 1987. naslijedila i na mjestu direktora/ice Instituta. No, na broju 1-2/1988. stoji napomena da su ga uredili Bosiljka Janjatić i Vlado Oštrić. To je vjerojatno bio prijelaz jer je od sljedećega broja (3/1988.) Oštrić postao glavni urednik. S istim brojem dolazi i do drugih promjena u sastavu Uredničkoga odbora, u koji ulaze Dalibor Čepulo, Narcisa Lengel-Krizman i Katarina Spehnhjak, svi iz Instituta, a povlači se Sklevicky, koja je krajem 1988. napustila Institut. U Uredničkom odboru ostala je i Bosiljka Janjatić. Tada je Urednički odbor imao šest članova iz Instituta i tri vanjska člana. Takav sastav Uredničkoga odbora ostaje do 1990. godine.²²

Od 1987. do 1989. *Časopis* je imao i Izdavački savjet, u kojem je bilo više vanjskih članova. Činili su ga Bosiljka Janjatić, Radule Knežević, Marijan Radmilović, Celestin Sardelić, Nikša Stančić, Zorica Stipetić i Gordana Vlajčić, a 1987. i Zlatko Čepo.²³ S obzirom na to da u tom savjetu nisu bili samo povjesničari nego i istaknuti „društveno-politički radnici”, odnosno istaknuti članovi Saveza komunista²⁴, on je vjerojatno trebao osigurati dodatni nadzor nad radom urednika, uz razdvajanje dužnosti glavnoga i odgovornoga urednika. No, čini se da taj savjet nije pomogao jer je, sudeći po opsegu, *Časopis* bio sve tanji.

²⁰ BARIĆ, „*Časopis za suvremenu povijest*”, 129; JANJATOVIĆ, „U povodu 30. obljetnice”, 448-451; MATKOVIĆ, „Jelić, Ivan, povjesničar”, 434; RADELIĆ, „Institut za historiju radničkog pokreta”, 52-53.

²¹ ČSP, 1982. – 1986., Impresum. Usp. JANJATOVIĆ, „U povodu 30. obljetnice”, 451-454.

²² ČSP, 1987. – 1990., Impresum. Usp. JANJATOVIĆ, „U povodu 30. obljetnice”, 454.

²³ ČSP, 1987. – 1989., Impresum.

²⁴ Usp. BARIĆ, „*Časopis za suvremenu povijest*”, 128-129; RADELIĆ, „Znanstveni i politički vanjski suradnici Instituta”, 177-179.

Godine 1991. *Časopis za suvremenu povijest* kao glavni i odgovorni urednik ponovo preuzima Ivan Jelić. Uspio je urediti trobroj poslan u tiskar početkom 1992. godine. Njegov izlazak iz tiskare u travnju iste godine nije dočekaao. Tragično je preminuo 6. travnja 1992. godine. Uredništvo toga broja bilo je malobrojno i činili su ga samo djelatnici Instituta: uz urednika, Iskra Iveljić i Mirko Valentić, novi ravnatelj Instituta. Isti su članovi uredništva navedeni i u broju 1/1992., što znači da su i u tom broju objavljeni radovi koje je uređivao Jelić.²⁵ Postupak uređivanja i tiskanja u to je vrijeme bio mnogo dulji nego danas, pa to ne treba čuditi.

Pri izradi ovoga dijela rada nametnulo se pitanje kako podijeliti podatke o urednicima i članovima uredništva u tablice, odnosno na logična razdoblja. Podjelu se moglo napraviti prema nazivima i djelovanju izdavača, pa čak i prema političkim promjenama. No, kako je riječ o urednicima i uredništvima, najprimjerenijim se činilo povezati tu podjelu s radom urednika. Kao najlogičniji izbor prijelomnoga događaja činila se smrt prvoga glavnog i odgovornog urednika *Časopisa za suvremenu povijest*. Ivan Jelić oblikovao je *Časopis* u ključnim godinama njegove afirmacije. Na mjestu glavnoga i odgovornoga urednika u dva je navrata ukupno bio nešto više od 14 godina te se i među urednicima izdvaja kao onaj s najduljim stažem. Uz njega u tom prvom razdoblju djelovanja uredništva valja istaknuti dvoje znanstvenika Instituta koji su svojevrsni rekorderi po duljini staža u uredništvu *Časopisa za suvremenu povijest*, Bosiljku Janjatović i Zlatka Čepu. Oboje su u uredništvu proveli po 17 godina, od čega su dio vremena bili i urednici *Časopisa*.

---

²⁵ ČSP, 1991. – 1992., Impresum. Usp. JANJATOVIĆ, „U povodu 30. obljetnice”, 455.

Od 1992., točnije od broja 2/1992., glavni i odgovorni urednik bio je Jure Krišto, koji je *Časopis* uređivao do 2000. godine. Uz njega su te godine u uredništvu, koje se tada tako i službeno nazivalo, bili Iskra Iveljić, Nada Kisić-Kolanović i Mirko Valentić, svi iz Instituta. Isti su članovi ostali i 1993., ali im se od broja 2-3/1993. pridružio Stjepan Matković, također iz Instituta. Do manje promjene dolazi i 1994., kada uredništvo napušta Iveljić nakon što je iz Instituta prešla na drugo radno mjesto. Četiri godine poslije uredništvo je napustila i Kisić-Kolanović nakon broja 2/1998., pa je krajem 1998. uredništvo prvi i jedini put bilo bez ijedne znanstvenice. Krišto, Matijević, S. Matković i Valentić činili su uredništvo i početkom 1999., no tijekom te godine uredništvo je prošireno većim brojem vanjskih članova i članova iz Instituta. Tako se razdoblje 1991. – 1998. izdvaja kao jedino kada je uredništvo bilo bez vanjskih članova. U tom razdoblju *Časopis* nije imao ni bilo kakav vanjski savjet ili odbor.²⁶ To je bio način rada tadašnjega glavnog i odgovornog urednika Jure Krište, koji je 1999. prihvatio proširenje uredništva vanjskim članovima, ali time nije bio nimalo oduševljen, a svojem je nezadovoljstvu naknadno javno dao oduška u uvodniku napisanom za broj 1/2000., ali objavljenom sa zadržkom u broju 3/2000. pod naslovom „Vrijeme odluka“, kada je i dao ostavku na mjestu glavnoga i odgovornoga urednika.²⁷ Ovdje valja napomenuti da odsutnost vanjskih članova ne mora nužno značiti da je rad uredništva manje kvalitetan. Neki od važnijih časopisa u polju povijesti nikada nisu imali vanjskih članova.²⁸ Malobrojno uredništvo, bez vanjskih članova, može omogućiti brži i efikasniji rad, ali ipak pokazuje sklonost zatvaranju u vlastita četiri zida. Je li i u kojoj mjeri takav sastav uredništva zaista zatvorio *Časopis* može se vidjeti tek usporedbom tih podataka s podacima o autorima radova, a oni pokazuju da je i u tom razdoblju s *Časopis za suvremenu povijest* surađivao veliki broj autora izvan Instituta, i iz inozemstva i iz drugih institucija u Hrvatskoj. Stoga

²⁶ ČSP, 1992. – 1999., Impresum.

²⁷ U tom uvodniku Krišto najprije upozorava da neka objašnjenja piše zbog utjecaja politike na uređivanje *Časopisa*. Uz to napominje da utjecaji politike u to vrijeme više nisu izravni, kao u vrijeme prijašnjih urednika, nego neizravni, ali ističe da to ne znači da nisu učinkoviti. Zatim iznosi „da je glavni urednik ČSP-a bio metom političkog i ideološkog pritiska i prije novijih političkih promjena, i to od ljudi s Odsjeka za povijest Sveučilišta u Zagrebu. Tko zna kakva je ‘politička’ procjena tada spriječila promjenu na čelu uredništva. Ali su i napadači bili zadovoljni: prošireno je uredništvo s četiri osobe s Odsjeka za povijest Sveučilišta u Zagrebu, s jednim umirovljenim profesorom i s tri osobe iz Instituta. Tako veliki kolektiv, mislilo se, može lakše kontrolirati glavnog urednika. No nakon političkih promjena u zemlji, uslijedili su mnogo izravniji i zloslutniji pritisci na uređivanje ČSP-a. Oni se kreću od neuvažavanja urednikovih sugestija do izravnih prijetnji političkim posljedicama. Očekivano, napravljeni su pritisci i na mjerodavne krugove unutarnje vlasti“. Stoga Krišto otklanja daljnje uređivanje *Časopisa* i kao glavni problem iznosi pritiske da se neki članci objave u *Časopisu*. Vidi: Dr. Jure KRIŠTO, Glavni urednik, „Vrijeme promjena“, ČSP 32 (2000), br. 3: 439-440. No, treba istaknuti da su se od toga uvodnika članovi uredništva ogradili uz izjavu „da je tekst ostavke objavljen bez njihova znanja“. Vidi: „Bilješke iz Uredničkog vijeća“, ČSP 33 (2001), br. 1: 269. K tome valja napomenuti da tako burnih ostavki poslije više nije bilo.

²⁸ Primjerice, *Radovi* Zavoda (prvotno Instituta) za hrvatsku povijest Odsjeka za povijest Filozofskoga fakulteta u Zagrebu nemaju, niti su imali, članove uredništva izvan Filozofskoga fakulteta, a radi se o kvalitetnom A1 časopisu.

se ipak može zaključiti da je sastav uredništva u tom razdoblju prvenstveno odraz drugačijega stila rada glavnoga i odgovornoga urednika.

Od pripreme broja 2/1999. uredništvo je znatno prošireno i novim članovima iz Instituta i vanjskim članovima. Uz postojeće članove koji su ostali u uredništvu imenovani su Zdenko Radelić i Vlasta Švoger iz Instituta, a u uredništvo se nakon pauze vratila i Nada Kisić-Kolanović. Također su imenovani Ljubomir Antić, Mira Kolar, Marijan Maticka i Nikša Stančić, svi s Odsjeka za povijest Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, te Hrvoje Matković, umirovljeni profesor Fakulteta političkih znanosti.²⁹ Hrvoje Matković i Marijan Maticka bili su članovi uredništva i prije (vidi tablicu 1).

Istom je prilikom *Časopis za suvremenu povijest* dobio i prvi Međunarodni urednički savjet, koji su činili: Katrin Boeckh (Osteuropa-Institut, München, Njemačka), Antoni Cetnarowicz (Instytut Historii Krakow, Poljska), Jill Irvine (University of Oklahoma, SAD), Sarah A. Kent (University of Wisconsin, SAD) i Amy Schmidt (National Archives, Washington, DC, SAD). Njima se od broja 2/2002. pridružuje Andrej Rahten (Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije, Koper; od 2004. ZRC SAZU Ljubljana; zatim Univerza v Mariboru). Početkom 2003. Međunarodni urednički savjet proširen je s još dva člana kada su mu se pridružili James J. Sadkovich (Texas A&M University Press, SAD; zatim Leiden, Nizozemska) i Dinko Šokčević (Pécsi Tudományegyetem; zatim Magyar Tudományos Akadémia). No, krajem te godine napuštaju ga Irvine i Kent, pa je Savjet opet imao šest članova.³⁰

Urednički posao s vremenom je postajao složeniji, posebno uvođenjem niza tehničkih i informatičkih novosti, pa je od pripreme broja 3/1999. *Časopis* imao tajnika, a od 2000. i tehničkoga urednika. Bio je to ujedno i način da se u uređivanje *Časopisa* više uključi mlade kolege. Prvi tajnik bio je Stjepan Matković (3/1999.). No, on već od sljedećega broja (1/2000.) u potpunosti napušta uredništvo, a dužnost tajnice preuzima Vlasta Švoger. Oboje su ujedno bili i članovi uredništva. S pripremom broja 2/2000. uredništvu se pridružio Mario Jareb kao tehnički urednik.

Mjesto glavnoga i odgovornoga urednika *Časopisa za suvremenu povijest* 2001. preuzima Stjepan Matković, koji je već imao iskustva kao član uredništva. Ostali članovi uredništva ostali su isti. Do manje promjene dolazi od zadnjega broja u toj godini (3/2001.), kada se uredništvu pridružuje Nikica Barić. Od toga broja, umjesto tehničkoga urednika, glavni i odgovorni urednik ima dva pomoćnika, Barića i Jareba. Tako je bilo i u prvom broju 2002., ali od pripreme broja 2/2002. Barić preuzima posao tajnika, Jareb ostaje pomoćnik urednika, a Švoger članica uredništva. Od 2002. uredništvo službeno nosi naziv Uredničko vijeće. Od broja 3/2002. uredništvo napušta Švoger, a od prvoga broja 2003. Valentić. Od tada dalje ravnatelji Instituta više nisu bili članovi uredništva *Časopisa za suvremenu povijest*. U brojevima 3/2002. i 1/2003. nije

²⁹ ČSP, 1999., Impresum.

³⁰ ČSP, 1999. – 2009., Impresum. Usp. BARIĆ, „*Časopis za suvremenu povijest*”, 133.

bilo pomoćnika urednika, ali je na ostalim brojevima u 2003. kao urednički asistent naveden Jareb. Od pripreme broja 2/2003. uredništvu se pridružio Vladimir Geiger, pa je u uredništvu bilo sedam članova iz Instituta i pet vanjskih. Stanje je ostalo nepromijenjeno do prvoga broja 2005., kada uredništvo napušta Jareb, ali se u njega ponovo vraća od drugoga broja 2006. godine. Od istoga broja tajnica *Časopisa* postaje Arijana Kolak.³¹

Tablica 3. Članovi Međunarodnoga uredničkog savjeta *Časopisa za suvremenu povijest* 1999. – 2018.

(izvor: *Časopis za suvremenu povijest*)

	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Carl Bethke																				
Katrin Boeckh																				
Antoni Cetnarowicz																				
Jill Irvine																				
Zoran Janjetović																				
Sarah A. Kent																				
Andrzej Krzak																				
John Paul Newman																				
Andrej Rahten				*																
Sabrina Ramet																				
Sergej Romanenko																				
James J. Sadkovich																				
Amy Schmidt																				
Dinko Šokčević																				

³¹ ČSP, 2001. – 2006., Impresum. Usp. BARIĆ, „*Časopis za suvremenu povijest*”, 133.

Na dužnost glavnoga i odgovornoga urednika *Časopisa za suvremenu povijest* 2007. imenovan je Nikica Barić. On će tu dužnost obavljati do kraja 2015. godine. Stjepan Matković postaje ravnatelj Instituta te se povlači iz uredništva, kao i Zlatko Matijević, no ostali članovi Uredničkoga vijeća nastavljaju rad uz novoga urednika. Veća rekonstrukcija uredništva napravljena je s početkom 2009., kada su u Uredničko vijeće imenovani Tihomir Cipek (Fakultet političkih znanosti), Marino Manin (tada u Institutu za migracije i narodnosti) i Ivica Šute (Odsjek za povijest Filozofskoga fakulteta). Od prijašnjih članova ostali su Geiger, Jareb, Kisić-Kolanović i Radelić, svi iz Instituta, te je uredništvo imalo pet članova iz Instituta i tri vanjska člana. Uredničko vijeće djelovalo je bez većih promjena do 2015., osim što se Manin vratio u matični Institut, čime se promijenio omjer unutarnjih i vanjskih članova. Prijašnji članovi Antić, Kolar, Maticka, H. Matković i Stančić postali su članovi novoosnovanoga Savjeta časopisa, čija je uloga počasna i savjetodavna. Nova tajnica *Časopisa* postala je Ivana Šubic, no ona je taj posao obavljala samo 2009., a od 2010. tajnik *Časopisa* bio je Josip Mihaljević. Kisić-Kolanović 2015. odlazi u mirovinu i napušta uredništvo, a istovremeno se uredništvu pridružuje Zdravka Jelaska Marijan.³²

Početkom 2010. rekonstruiran je Međunarodni urednički savjet. Od članova prethodnoga u novom su ostali Boeckh, Rahten, Sadkovich i Šokčević, a pridružili su im se Carl Bethke (Universität Leipzig; od 2012. Eberhard Karls Universität Tübingen), Zoran Janjetović (Institut za noviju istoriju Srbije, Beograd), John Paul Newman (University College Dublin) i Sabrina Ramet (Norwegian University of Science and Technology, Trondheim). Sljedeće godine pridružio im se Sergej Romanenko (Institut slavjanovedenija i balkanistiki, Rossijskaja akademija nauk, Moskva), a 2015. Andrzej Krzak (Uniwersytet Szczeciński, Częstochowa, Poljska). U istom sastavu Međunarodni urednički savjet djeluje do danas.³³

S krajem 2015. Nikica Barić povlači se s mjesta glavnoga i odgovornoga urednika, a na to je mjesto odlukom Znanstvenoga vijeća Instituta izabrana Zdravka Jelaska Marijan. Ostali članovi Uredničkoga vijeća ostaju u njegovu sastavu, ali im se pridružuju tri nova člana: Mirela Krešić s Pravnoga fakulteta u Zagrebu, Mario Kevo s Hrvatskoga katoličkog sveučilišta i Branko Ostajmer iz Instituta. Novi tajnik postaje Darjan Godić, a dotadašnji tajnik Josip Mihaljević u dva broja 2016. obavlja posao pomoćnika glavne urednice, nakon čega ostaje član Uredničkoga vijeća. Od početka 2017. pomoćnik glavne urednice je Branko Ostajmer. Do kraja 2018. više nije bilo promjena.³⁴

Uzimajući u obzir svih pedeset godina *Časopisa*, najdulje je član uredništva bio Hrvoje Matković, i to u dva razdoblja (1970. – 1982. i 1999. – 2008.) – sveukupno gotovo 24 godine. Među članovima uredništva čije se djelovanje protegnulo kroz oba promatrana razdoblja vrlo dug staž imala je Nada Kisić-

³² ČSP, 2007. – 2015., Impresum. Usp. BARIĆ, „Časopis za suvremenu povijest”, 133.

³³ ČSP, 2010. – 2018., Impresum.

³⁴ ČSP, 2015. – 2018., Impresum.

Kolanović, koja je s manjim prekidima bila članica uredništva oko 22 godine. Marijan Maticka također je bio u uredništvu u dva razdoblja (1984. – 1990. i 1999. – 2008.) – sveukupno gotovo 18 godina.

U većini slučajeva pri rekonstrukciji uredništva netko od članova prethodnoga nastavio bi rad u sljedećem, čime je uz promjene i osvježenja osiguravan i kontinuitet rada. U drugom razdoblju po duljini staža u uredništvu ističe se Zdenko Radelić, koji je član uredništva 20 godina, tijekom kojih je bio pomoć i podrška četvero urednika. U uredništvu je, s manjim prekidima, nešto više od 17 godina Mario Jareb, koji je neko vrijeme bio i pomoćnik urednika, a prilično dug staž ima i Vladimir Geiger, koji je u uredništvu 16 godina. Nikica Barić proveo je u uredništvu 15 godina, tijekom kojih je bio tajnik, pomoćnik urednika te glavni i odgovorni urednik. U drugom razdoblju djelovanja *Časopisa* on je, s devet godina na mjestu glavnoga i odgovornoga urednika, taj posao obavljao najdulje, a do danas je jedini urednik koji je bio mlađi od *Časopisa*.

Zaključno valja istaknuti da su svi članovi uredništva samo od 1991. do 1998. bili iz iste institucije, a u ostale 42 godine postojanja *Časopisa* nastojalo se da članovi budu i priznati znanstvenici iz drugih znanstvenih institucija. No, svi urednici bili su stalno zaposleni djelatnici Instituta koji je izdavač i nakladnik *Časopisa* (IHRPH/ISP/HIP). Takva kombinacija *Časopisu* je, unatoč relativno uskom području kojim se bavi, uvijek davala određenu širinu i otvarala ga različitim temama, a vjerojatno je utjecala i na otvorenost *Časopisa* autorima iz raznih institucija. Na otvorenost i dobru komunikaciju s povjesničarima iz drugih država, osim uredništva, utjecao je Međunarodni urednički savjet, koji *Časopis* ima od 1999., iako se sa stručnjacima iz drugih država surađivalo i prije toga.

Opseg i autorstvo znanstvenih radova

U prvom broju *Časopisa za suvremenu povijest* Urednički odbor istaknuo je da je najvažnije objavljivati rezultate znanstvenih istraživanja, uz što će poticati „kritičke osvrte na pojedine osnovne probleme iz najnovije hrvatske povijesti” i bibliografske priloge.³⁵ Stoga je već od prvoga broja vidljivo da su časopis činile različite vrste članaka i priloga, ali se znanstvenim radovima davalo posebno mjesto. Pregledavanjem forme i sadržaja članaka i priloga u analiziranom pedesetogodišnjem razdoblju mogu se uočiti znatne razlike u kategorizaciji radova, što je pri odabiru radova za ovu analizu otvaralo određena pitanja. Do kraja 1982. radovi nisu kategorizirani kao znanstveni ili stručni, niti su znanstveni razdvajani na potkategorije, ali su razdvojeni u rubrike koje pružaju dobar orijentir. Znanstveni su radovi obuhvaćeni rubrikom „Članci” ili „Članci i rasprave” te „Rasprave”. U rubriku „Izviještaji o znanstvenim

³⁵ Urednički odbor, „Uvodna riječ”, *ČSP* 1 (1969), br. 1-2: 5.

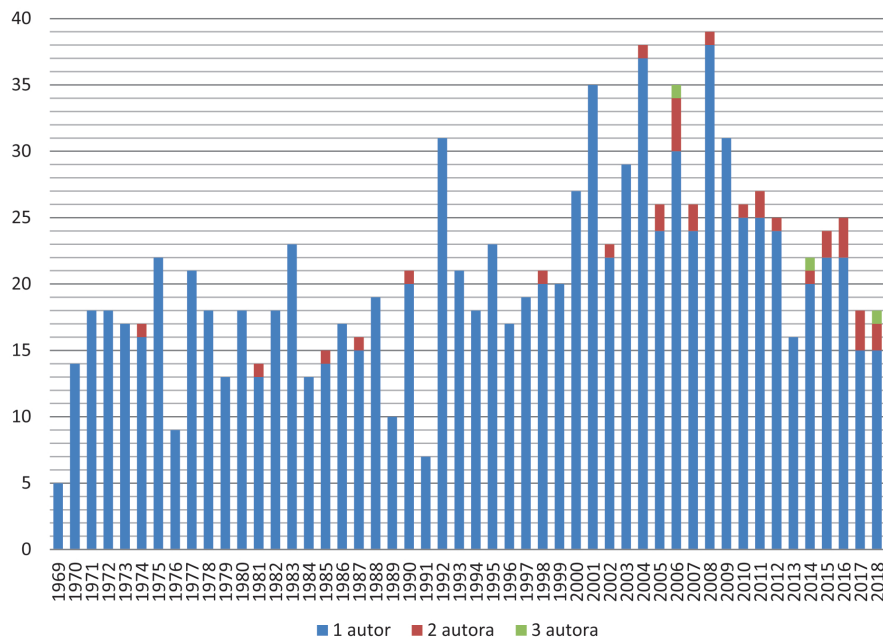
rezultatima” uglavnom su smješteni radovi koji bi se danas mogli podvesti pod kategorije prethodnoga priopćenja i preglednih radova. Rubrika „Građa” uglavnom obuhvaća stručne radove. U rubrikama „Obljetnice”, „Diskusija” i „Polemike” ima i preglednih i stručnih radova. Polemike i rasprave u nekim su brojevima imale istaknuto mjesto. Povremeno su objavljivana i izlaganja s nekih znanstvenih skupova. Prikazi, recenzije, izvješća, osvrti i bibliografije u pravilu su smješteni u rubrike koje su tako i naslovljene. Iako su znanstveni radovi najvažniji dio svakoga znanstvenog časopisa, ni druge vrste radova nisu tek puki ukras, nego imaju svrhu širenja i razmjene informacija. Sve do posljednjih desetak godina bibliografije su bile važan dio znanstvenih časopisa, u čemu nije iznimka ni *Časopis za suvremenu povijest*. Uspostavom i širenjem interneta, preko kojega su postale lako dostupne brojne bibliografske baze podataka i ostalih izvora znanstvene i stručne literature, funkcija specijaliziranih bibliografija u časopisima postupno se gubi.³⁶ Iako se to danas nekome može činiti neobično, redovito objavljivanje bibliografija dugo je vremena bilo važan sastavni dio *Časopisa*.

Za analizu podataka o opsegu i broju znanstvenih radova te autorstva znanstvenih radova uzorak su činila 1043 rada objavljena od 1969. do 2018. koja su imala odlike znanstvenoga rada, neovisno o klasifikaciji vrste radova koja se u određenom vremenu koristila u *Časopisu*. Kada se zbog unošenja starih radova u repozitorije pokazala potreba da se i radovima objavljenim prije uvođenja kategorizacije 1983. ipak navede kategorija, uredništvo je procijenilo kategorije tih radova, pa je ta procjena i u ovom slučaju služila kao nit vodilja pri određivanju znanstvenih radova, uz već određene naslove rubrika, kojima je i uredništvo sugeriralo o kakvim se radovima radi. Usto su svi radovi svih godišta pregledani radi utvrđivanja imaju li kritički aparat. Nakon uvođenja kategorizacije članaka 1983. kategorija izvornoga znanstvenog članka uglavnom je zamijenila ono što se do tada jednostavno nazivalo „članak”, no čini se da su kategorije prethodnoga priopćenja i preglednoga rada određeno vrijeme izazivale zabunu te ih nisu svi shvatili kao podvrste znanstvenoga rada, nego kao nešto posebno, pa su te kategorije ponekad navedene uz neka opširnija izvješća i prikaze koji nemaju odlike znanstvenih radova. Stoga su radovi bez bilješki i popisa izvora i literature isključeni iz ove analize. S ovim problemom susreli su se i drugi autori koji su se bavili bibliometrijskim i citatnim analizama hrvatskih znanstvenih časopisa u najbližim srodnim područjima i poljima,³⁷ iz čega bi se moglo zaključiti da je ovaj problem bio širi i da sigurno nije ograničen samo na znanstvene časopise u polju povijesti. Ipak, zbog mogućih razlika u shvaćanju kategorizacije članaka tijekom proteklih razdoblja i pitanja koliko je uopće uputno primjenjivati suvremene kategorije na članke prethodnih razdoblja ova je analiza obuhvatila znanstvene radove kao skup, bez posebnoga odvajanja na kategorije izvornoga znanstvenog članka, prethodnoga priopćenja i preglednoga rada.

³⁶ M. JOKIĆ, ZAUDER, „Bibliometrijska analiza časopisa *Sociologija sela*”, 336.

³⁷ *Isto*, 335-336.

Grafički prikaz 2. Broj i autorstvo znanstvenih radova
(izvor: Časopis za suvremenu povijest)

Podaci o broju znanstvenih radova i broju autora pojedinih radova objavljenih u *Časopisu* prikazani u grafičkom prikazu 2 zorno potvrđuju da su tijekom pola stoljeća izlaženja dominirali jednoautorski radovi, što nije nimalo iznenađujuće jer je to i danas jedna od odlika radova u polju povijesti. I ne samo povijesti nego i općenito društvenih i humanističkih znanosti.³⁸

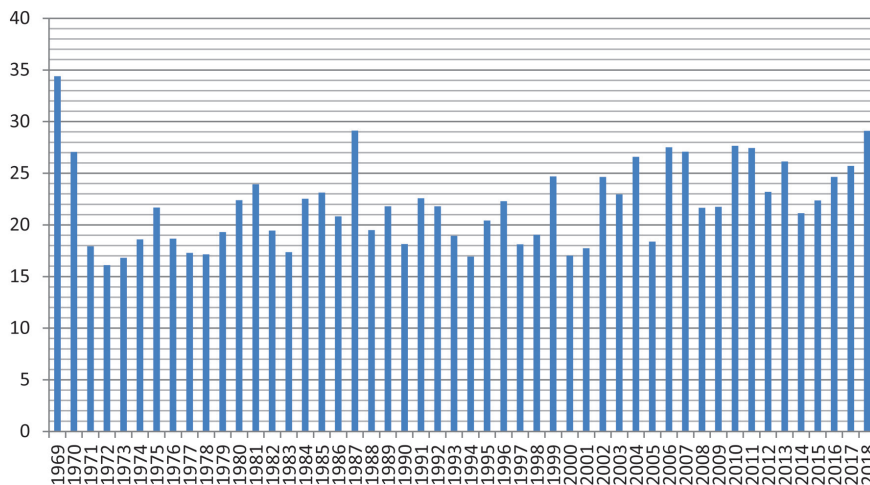
Zanimljivo je da je prvi znanstveni rad dvoje autora u *Časopisu* objavljen još 1974. godine. To je rad Zorice Stipetić i Marijana Maticke „Odnos selo-grad u interpretaciji intelektualaca Hrvatske u međuratnom razdoblju” (1/1974.), no radovi s dva autora učestalije se pojavljuju tek od 2014. godine. Prvi rad troje autora objavljen je 2006. – „Elektronički časopisi iz povijesti u bazama podataka s cjelovitim člancima: što je i kako dostupno hrvatskoj znanstvenoj zajednici?” Vesne Golubović, Sonje Avalon i Jasne Mufić (2/2006.). Radovi s tri autora rijetki su i do sada su objavljena samo tri, a radova s više autora uopće nema.

³⁸ M. JOKIĆ, ZAUDER, LETINA, *Karakteristike hrvatske nacionalne i međunarodne znanstvene produkcije*, 303.

Opseg znanstvenih radova

Opseg pisanog znanstvenoga rada, kako je rečeno, u humanističkim je znanostima jedno od mjerila njegove važnosti. Stoga je zanimljivo promotriti je li i u kojoj mjeri bilo promjena u duljini članaka. Promjene u duljini članaka smatraju se pokazateljima promjena komunikacijskoga obrasca i relativno se često upotrebljavaju u bibliometrijskim istraživanjima.³⁹

Grafički prikaz 3. Prosječni opseg radova
(izvor: *Časopis za suvremenu povijest*)

U početnom razdoblju, osim prve godine izlaženja, prosječni opseg bio je relativno malen. No, valja primijetiti da su tada članci imali izrazito neujednačen opseg, od desetak do pedesetak stranica, tako da je samo dio radova imao prosječnu duljinu. Poslije su razlike manje. No, kako zorno pokazuje grafički prikaz 3, prosječna duljina radova stalno oscilira između 15 i 30 stranica tijekom svih pola stoljeća izlaženja *Časopisa*, s iznimkom prve godine, kada je opseg premašio uobičajeni maksimum. Ipak, može se primijetiti da je tijekom sedamdesetih godina XX. stoljeća prosječni opseg radova uglavnom manji nego poslije. To osciliranje djelomično mogu objasniti tematski brojevi, odnosno nastojanje uredništava da u rasvjetljavanju pojedinih tema okupe što veći broj znanstvenika, ali u skladu s tim za te tematske blokove obično propišu manji opseg nego što ga inače dopuštaju u časopisu. To je važan čimbenik utjecaja, iako oscilacija ima i u nekim godinama kada nije bilo tematskih blokova. Određenoga utjecaja ima i širina tema pojedinih radova, pa ni

³⁹ D. JOKIĆ, BARTULOVIĆ-BARNJAK, „Migracijske i etničke teme”, 484-485.

unutar istih brojeva opseg znanstvenih članaka nije uvijek ujednačen. U vezi s opsegom radova valja napomenuti da je 1982. Institut pokrenuo drugi časopis, pod nazivom *Povijesni prilozi*, kojemu je svrha bilo objavljivanje radova „koji su po opsegu preveliki za institutski časopis *Časopis za suvremenu povijest*, a premali za objavljivanje u posebnim izdanjima”.⁴⁰ Takva koncepcija drugoga institutskog časopisa postupno se mijenja nakon što se Institut za suvremenu povijest restrukturirao u Hrvatski institut za povijest, pa *Povijesni prilozi* postaju časopis posvećen istraživanjima od srednjega vijeka do sredine XIX. stoljeća.⁴¹ Logično se nameće pitanje je li pojava *Povijesnih priloga* i izlaženje toga časopisa dok je bio namijenjen opsežnijim radovima suvremenoga razdoblja utjecalo na opsežnost radova u *Časopisu za suvremenu povijest*. No, analiza opsega radova ne pokazuje veliku razliku tijekom razdoblja 1982. – 1999. u odnosu na ostala razdoblja izlaženja *Časopisa*. Opseg radova i u tom je razdoblju oscilirao, kao i prije i poslije.

Podaci o prosječnom opsegu radova (grafički prikaz 3) ne pokazuju znatnija preklapanja s podacima o opsegu *Časopisa* u pojedinim godištim (grafički prikaz 1), ni s podacima o broju objavljenih znanstvenih radova u pojedinim godištim (grafički prikaz 2). Godišta u kojima je opseg bio najveći su 1969. (i broj radova i ukupni opseg časopisa bili su vrlo mali), 1987. (po ukupnom opsegu i broju radova tek nešto ispod prosjeka) i 2018. (po ukupnom opsegu i broju radova sasvim prosječno). Zanimljivo je da prosječni opseg radova u pojedinim godištim nije izravno vezan uz ukupni opseg tih godišta – ukupni je opseg više povezan s brojem objavljenih znanstvenih radova nego s njihovim opsegom.

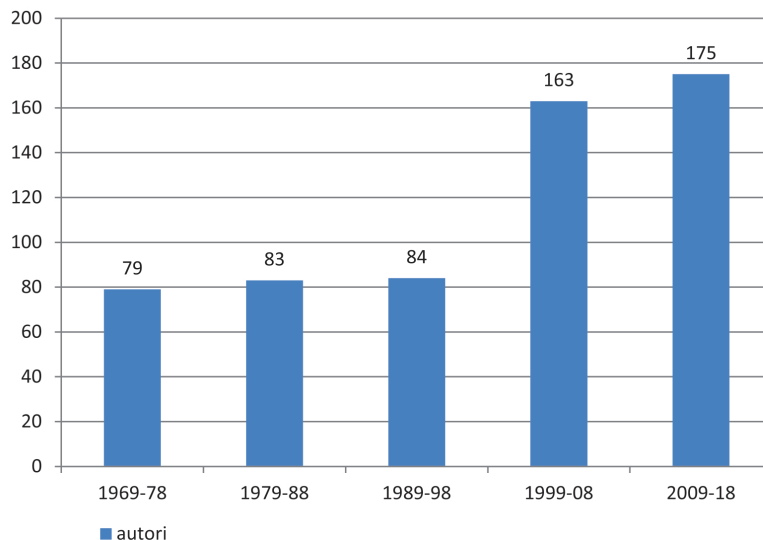
Autori znanstvenih radova

Neizostavni čimbenik izdavanja časopisa autori su koji u njemu objavljuju znanstvene radove. Stoga njima valja posvetiti posebnu pozornost. Podatke o autorima analizirane u radovima posvećenima bibliometrijskoj analizi često se dijeli prema razdobljima djelovanja pojedinih urednika, no kako su razdoblja rada urednika *Časopisa* vremenski izrazito neujednačena, podaci su podijeljeni prema desetogodišnjim razdobljima izlaženja, pri čemu se vodilo računa i o urednicima u tim razdobljima.

⁴⁰ BENYOVSKI LATIN, „Povijesni prilozi”, 137; RADELIĆ, „Institut za historiju radničkog pokreta”, 54.

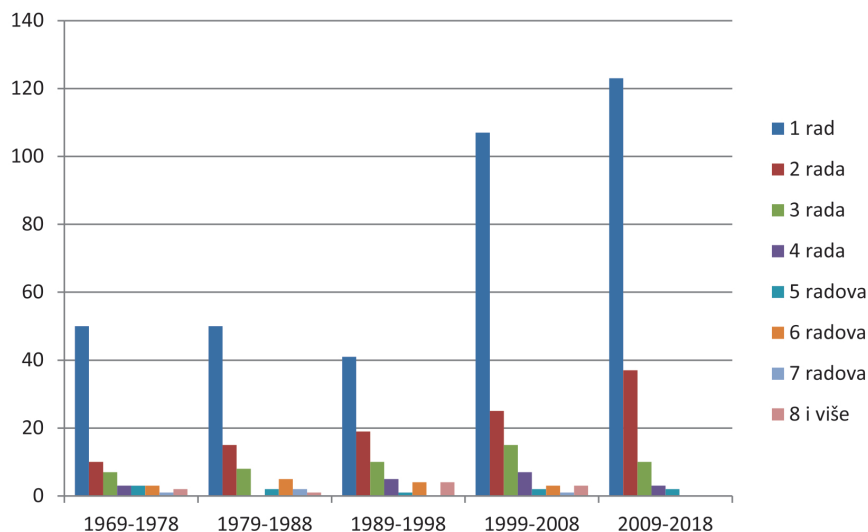
⁴¹ BENYOVSKI LATIN, „Povijesni prilozi”, 137-140.

Grafički prikaz 4. Broj autora znanstvenih radova koji su surađivali u *Časopisu* prema desetogodišnjim razdobljima
(izvor: *Časopis za suvremenu povijest*)

Broj autora znanstvenih radova koji su pisali u *Časopisu* za suvremenu povijest tijekom prva tri desetljeća bio je ujednačen – osamdesetak. Taj se broj udvostručio u posljednja dva desetljeća. Za četvrto desetljeće to se može dijelom povezati s porastom broja radova (sa 188 od 1989. do 1998. na 298 od 1999. do 2008.), ali ne i za peto desetljeće, u kojem je ponovo smanjen broj znanstvenih radova (232), a broj autora porastao je čak i u odnosu na četvrto desetljeće. To se povećanje u prvom redu može povezati s promjenom shvaćanja svrhe znanstvenih časopisa. U vrijeme kada je *Časopis* počeo izlaziti smatralo se da je svaki znanstveni časopis u humanističkom području u prvom redu ogledalo rada institucije ili udruženja koje ga izdaje, pa i produktivnosti članova uredništva, a tek zatim medij za suradnju s drugim znanstvenicima. U skladu s tim *Časopis* je prije svega bio mjesto predstavljanja rezultata znanstvenih istraživanja djelatnika Instituta i članova uredništva. Do danas se to shvaćanje promijenilo te se ugled časopisa više ne mjeri brojem radova djelatnika institucije koja ga izdaje i članova uredništva, nego širinom kruga znanstvenika koji s časopisom surađuju kao autori i recenzenti, a ograničava se broj radova koje mogu objaviti djelatnici institucije koja izdaje časopis i članovi uredništva. Promjene nisu bile nagle, nego su postupno dolazile do izražaja tijekom razdoblja izlaženja *Časopisa*, a posebno u zadnjem desetljeću. To je utjecalo i na promjene broja radova koje su pojedini autori objavljivali u pojedinim razdobljima izlaženja *Časopisa*.

Grafički prikaz 5. Autori prema broju objavljenih znanstvenih radova
(izvor: *Časopis za suvremenu povijest*)

Broj autora koji su u *Časopisu* objavili jedan znanstveni rad u desetogodišnjem razdoblju uvijek je bio visok u odnosu na broj autora koji su objavljivali veliki broj radova, no taj se broj i stalno povećavao. Autori s jednim ili dva znanstvena rada u desetogodišnjim razdobljima u pravilu su vanjski suradnici, a kako se njihov krug tijekom vremena sve više širio, tako je rastao i njihov broj. Broj autora s više od pet znanstvenih radova u zadnjem je desetogodišnjem razdoblju potpuno nestao, što je vidljivo u grafičkom prikazu 5.

U prvim godinama izlaženja *Časopisa*, dok Institut još nije imao veći broj doktora znanosti, djelatnici Instituta pojedinačno su objavljivali manje znanstvenih radova, a među autorima s većim brojem pojedinačno objavljenih radova više se ističu vanjski članovi uredništva nego djelatnici Instituta. U prvom desetljeću izlaženja *Časopisa* najveći broj znanstvenih radova u njemu su objavili Mirjana Gross s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu i Bogdan Krizman s Pravnoga fakulteta u Zagrebu, oboje vanjski članovi uredništva, a zatim Ivan Jelić, tada glavni i odgovorni urednik *Časopisa*, djelatnik Instituta. Četvrto mjesto dijele djelatnici Instituta Bosiljka Janjatović i Mirko Valentić te Vojmir Kljaković s Vojnoistorijskoga instituta u Beogradu (vidi tablicu 4).

Tablica 4. Autori s najvećim brojem znanstvenih radova od 1969. do 1978.
(izvor: *Časopis za suvremenu povijest*)

	1969. – 1978., urednik: Jelić	Broj radova	Institucija
1.	Mirjana Gross	10	Filozofski fakultet, Zagreb
2.	Bogdan Krizman	8	Pravni fakultet, Zagreb
3.	Ivan Jelić	7	IHRPH
4.	Bosiljka Janjatović	6	IHRPH
	Vojmir Kljaković	6	Vojnoistorijski institut, Beograd
	Mirko Valentić	6	IHRPH

Tablica 5. Autori s najvećim brojem znanstvenih radova od 1979. do 1988.
(izvor: *Časopis za suvremenu povijest*)

	1979. – 1988., urednici: Jelić; Janjatović i Čepo; Oštrić i Stipetić	Broj radova	Institucija
1.	Bosiljka Janjatović	8	IHRPH
2.	Nikola Anić	7	Vojnoistorijski institut, Beograd
	Vlado Oštrić	7	IHRPH
3.	Ljubo Boban	6	Filozofski fakultet, Zagreb
	Zlatko Čepo	6	IHRPH
	Nada Kisić-Kolanović	6	IHRPH
	Mira Kolar Dimitrijević	6	IHRPH, od 1988. Filozofski fakultet, Zagreb
	Stanislava Koprivica-Oštrić	6	IHRPH

Već u drugom desetljeću izlaženja najviše objavljenih znanstvenih radova ima djelatnica Instituta Bosiljka Janjatović, koja je veći dio toga razdoblja bila i glavna urednica *Časopisa*. Povećanje broja djelatnika Instituta među autorima s najvećim brojem objavljenih znanstvenih radova znak je snažnije znanstvene aktivnosti Instituta i usporedno s tim pojačane produktivnosti. U tom su razdoblju na drugom mjestu Nikola Anić iz Vojnoistorijskoga instituta u Beogradu i Vlado Oštrić iz Instituta. Treće mjesto dijele Ljubo Boban s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu i četvero djelatnika Instituta: Zlatko Čepo, Nada Kisić-Kolanović i Stanislava Koprivica-Oštrić te Mira Kolar Dimitrijević, koja je potkraj toga razdoblja prešla iz Instituta na Filozofski fakultet u Zagrebu (vidi tablicu 5).

U trećem je desetljeću najproduktivnija bila Mira Kolar Dimitrijević. Zanimljivo, upravo u tom razdoblju nije bila ni djelatnica Instituta (što je prethodno bila), ni članica uredništva *Časopisa* (što će biti u sljedećem razdoblju). Svi ostali znanstvenici koji su u tom razdoblju objavili veći broj znanstvenih radova u *Časopisu* bili su djelatnici Instituta, i to različitih generacija (Radelić, Spehnjak, Kisić-Kolanović, Janjatović, Krišto, Markus i Matijević), što je vidljivo u tablici 6. To je i odraz činjenice da se Institut do toga vremena afirmirao kao glavna znanstvena institucija koja se bavi suvremenom poviješću, u kojoj je zaposlen veći broj iskusnih istraživača, kojima se postupno pridružuju i novi mlađi istraživači. To je razdoblje zanimljivo i zbog kontinuiteta i zbog promjena jer se radi o vremenu političke tranzicije tijekom kojega je i Institut dva puta restrukturiran. Većim dijelom to razdoblje obuhvaća i ratne godine, što je također utjecalo na to da se *Časopis* više osloni na djelatnike Instituta.

Tablica 6. Autori s najvećim brojem znanstvenih radova od 1989. do 1998.

(izvor: *Časopis za suvremenu povijest*)

	1989. – 1998., urednici: Oštrić i Stipetić; Jelić; Krišto	Broj radova	Institucija
1.	Mira Kolar Dimitrijević	11	Filozofski fakultet, Zagreb
2.	Zdenko Radelić	10	IHRPH/ISP/HIP
3.	Katarina Spehnjak	9	IHRPH/ISP/HIP
4.	Nada Kisić-Kolanović	8	IHRPH/ISP/HIP
5.	Bosiljka Janjatović	6	IHRPH/ISP/HIP
	Jure Krišto	6	ISP/HIP
	Tomislav Markus	6	ISP/HIP
	Zlatko Matijević	6	IHRPH/ISP/HIP

Tablica 7. Autori s najvećim brojem znanstvenih radova od 1999. do 2008.

(izvor: *Časopis za suvremenu povijest*)

	1999. – 2008., urednici: Krišto; S. Matković; Barić	Broj radova	Institucija
1.	Nikica Barić	9	HIP
	Davor Marijan	9	HIP
	Katarina Spehnjak	9	HIP
2.	Zdenko Radelić	7	HIP
3.	Vladimir Geiger	6	HIP
	Nada Kisić-Kolanović	6	HIP
	Jure Krišto	6	HIP

Tablica 8. Autori s najvećim brojem znanstvenih radova od 2009. do 2018.
(izvor: *Časopis za suvremenu povijest*)

	2009. – 2018., urednici: Barić; Jelaska Marijan	Broj radova	Institucija
1.	Vladimir Geiger	5	HIP
	Davor Marijan	5	HIP
2.	Ivan Armanda	4	Leksikografski zavod „Miroslav Kreža”
	Mislav Gabelica	4	Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar”
	Davor Kovačić	4	HIP

Tijekom četvrtoga desetljeća izlaženja *Časopisa* (1999. – 2008.) najviše objavljenih znanstvenih radova imaju djelatnici Instituta, no maksimalni broj radova pada ispod deset (vidi tablicu 7). I u ovom slučaju, kao i u prethodnom razdoblju, zastupljene su različite generacije znanstvenika (Barić, Marijan, Spehnjak, Radelić, Geiger, Kisić-Kolanović i Krišto). Među autorima s najviše znanstvenih radova bilo je članova uredništva, no to nisu bili svi navedeni autori. U slučaju Barića valja napomenuti da se visokim brojem radova zapravo istaknuo prije nego što je postao glavni i odgovorni urednik.

U petom desetljeću najviši je broj znanstvenih radova po jednom znanstveniku toliko smanjen da je u ovom slučaju maksimalno bilo pet radova, što je u sva četiri prethodna desetljeća bio broj koji je ostajao ispod praga pri računanju maksimuma. To je povezano s prethodno iznesenom činjenicom da je u petom desetljeću *Časopis* okupljao veliki broj znanstvenika, ali s manje učestalim sudjelovanjem. Maksimalnih pet radova u tom razdoblju imala su dva djelatnika Instituta, Vladimir Geiger i Davor Marijan. Drugo mjesto dijele tri znanstvenika s četiri rada, Ivan Armanda iz Leksikografskoga zavoda „Miroslav Kreža”, Mislav Gabelica iz Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar” i Davor Kovačić iz Instituta koji je izdavač *Časopisa* (vidi tablicu 8).

S obzirom na mogućnost da je dijeljenje po desetogodišnjim razdobljima neke autore koji su djelovali tijekom više desetljeća ostavilo izvan fokusa ovoga razmatranja, na kraju pregleda zastupljenosti autora s najvećim brojem znanstvenih radova donosim i tablicu s dvadesetak autora koji su objavili najveći broj znanstvenih radova u svih pola stoljeća izlaženja *Časopisa*. Na vrhu liste autora s najviše objavljenih znanstvenih radova tijekom izlaženja *Časopisa* našlo ih se petero koji su ih objavili više od dvadeset, od čega četiri znanstvenice (Kisić-Kolanović, Kolar Dimitrijević, Janjatović i Spehnjak) i jedan znanstvenik (Radelić). Očekivano, na listi se našlo i dosta autora koji su bili istaknuti i u pregledima po desetljećima. Iako se većina urednika *Časopisa* našla na ovoj listi, nitko od njih nije zauzeo prvo mjesto, premda to ne bi bilo neobično i nije

nužno odraz nedovoljne selekcije kvalitete.⁴² Upravo suprotno, u humanističkim znanostima običaj je da se za urednike bira one znanstvenike koji su se već dokazali kao autori, a u ovom slučaju svi su urednici u *Časopisu* objavljivali radove i onda kada to nisu bili. Podaci u tablici 9 pokazuju da se na ovoj listi našlo i nekoliko autora koji nisu bili istaknuti u pojedinim desetljećima, ali su tijekom duljega vremena ipak objavili znatan broj radova.

Tablica 9. Autori s najvećim brojem znanstvenih radova od 1969. do 2018.

(izvor: *Časopis za suvremenu povijest*)

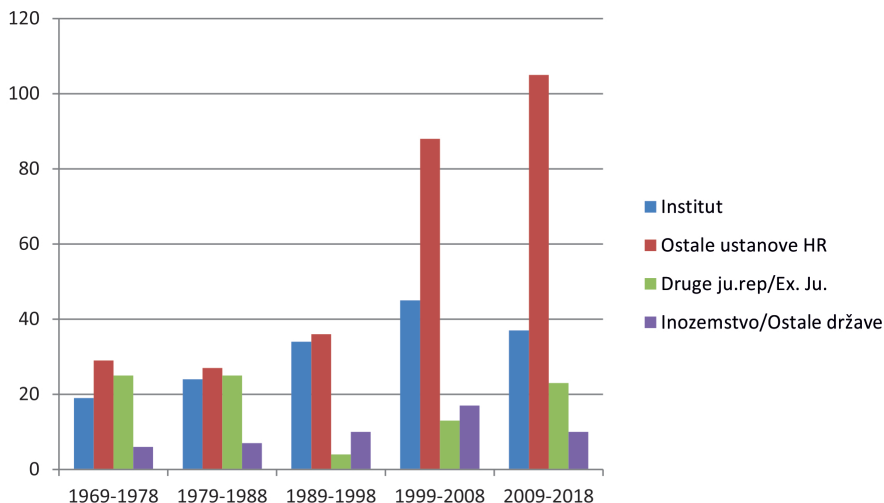
	1969. – 2018.	Broj radova	Institucija
1.	Nada Kisić-Kolanović	25	IHRPH/ISP/HIP
2.	Mira Kolar Dimitrijević	24	IHRPH i Filozofski fakultet, Zagreb
3.	Bosiljka Janjatović	22	IHRPH/ISP/HIP
	Zdenko Radelić	22	IHRPH/ISP/HIP
4.	Katarina Spehnjak	21	IHRPH/ISP/HIP
5.	Mirjana Gross	18	Filozofski fakultet, Zagreb
6.	Ivan Jelić	15	IHRPH/ISP
7.	Davor Marijan	14	HIP
8.	Vladimir Geiger	13	ISP/HIP
	Jure Krišto	13	ISP/HIP
	Zlatko Matijević	13	IHRPH/ISP/HIP
	Vlado Oštrić	13	IHRPH/ISP
9.	Stanislava Koprivica-Oštrić	12	IHRPH/ISP
	Tomislav Markus	12	ISP/HIP
10.	Nikica Barić	10	HIP
	Ljubo Boban	10	Filozofski fakultet, Zagreb
11.	Zlatko Čepo	9	IHRPH
	Darko Dukovski	9	Pula/Rijeka (više institucija)
	Berislav Jandrić	9	IHRPH/ISP/HIP
	Stjepan Matković	9	ISP/HIP
	Mirko Valentić	9	IHRPH/ISP/HIP

⁴² D. JOKIĆ, BARTULOVIĆ-BARNJAK, „Migracijske i etničke teme”, 488-489; M. JOKIĆ, ZAUDER, „Bibliometrijska analiza časopisa *Sociologija sela*”, 335.

S obzirom na institucije i zemlje iz kojih dolaze, općenito se može reći da je u *Časopisu* surađivao niz autora iz različitih institucija i niza država. S obzirom na političke promjene tijekom izlaženja *Časopisa* i moguće različite utjecaje, podaci o broju autora podijeljeni su u četiri skupine, na autore iz Instituta – izdavača *Časopisa*, autore iz drugih ustanova u Hrvatskoj, autore iz ostalih jugoslavenskih republika odnosno njihovih država sljednica te autore iz ostalih država (vidi grafički prikaz 6).

Broj radova autora iz Instituta u prvom je desetljeću bio za trećinu manji od autora iz ostalih ustanova u Hrvatskoj, a u drugom i trećem desetljeću tek neznatno manji. U odnosu na ukupni broj autora, u prvom desetljeću autori iz Instituta činili su 24,05%, u drugom 28,92%, a u trećem 40,48%. U četvrtom i petom desetljeću odnosi su se bitno promijenili jer je broj suradnika iz ostalih ustanova u Hrvatskoj uvelike porastao, pa se u odnosu na broj autora iz Instituta najprije udvostručio, a onda je i to znatno premašio. To se može povezati s otvaranjem većega broja studija povijesti u Hrvatskoj, a posebno s većim brojem doktoranada, ali i sve većom otvorenosti *Časopisa* prema vanjskom svijetu. Broj autora iz Instituta bio je najviši u četvrtom desetljeću, što se može dovesti u vezu sa zapošljavanjem znanstvenih novaka, ali se smanjio u petom desetljeću, što je, vjerojatno, također odraz financijskih problema i ograničavanja mogućnosti zapošljavanja. U odnosu na ukupni broj autora, autori iz Instituta u četvrtom su desetljeću činili 27,61%, a u petom 21,14%.

Grafički prikaz 6. Autori prema ustanovama i zemljama
(izvor: *Časopis za suvremenu povijest*)

Tijekom svih pet desetljeća izlaženja *Časopisa za suvremenu povijest* u njemu su znanstvene radove objavljivali i autori iz inozemstva, bez obzira na to što je jezik objavljivanja hrvatski. U prvom desetljeću radove je objavilo po

dvoje autora iz Mađarske i Velike Britanije te po jedan iz Austrije i Njemačke. U drugom desetljeću znanstvene radove objavilo je po dvoje autora iz Austrije i Francuske te po jedan iz Čehoslovačke, Sovjetskoga Saveza i Velike Britanije. U trećem je desetljeću, unatoč ratnim prilikama, porastao broj autora iz inozemstva (bez zemalja bivše Jugoslavije), prvenstveno autora iz SAD-a, čak njih pet, što je povezano i s činjenicom da je glavni i odgovorni urednik bio povratnik iz SAD-a. Usto su radove objavila po dva znanstvenika iz Austrije i Njemačke i jedan iz Poljske. Broj autora iz inozemstva (bez zemalja bivše Jugoslavije) bio je najviši u četvrtom desetljeću izlaza *Časopisa*. Tada su radove objavila četiri autora iz SAD-a, po dva iz Mađarske i Njemačke te po jedan iz Austrije, Čilea, Irske, Kanade, Nizozemske, Norveške, Poljske, Rusije i Velike Britanije. U petom se desetljeću krug suradnika iz inozemstva, osim iz zemalja bivše Jugoslavije, koje su prikazane kao posebna kategorija, smanjio, ali je krug suradnika još uvijek vrlo širok, a obuhvatio je tri autora iz Italije, dva iz Bugarske te po jednoga iz Grčke, Irske, Mađarske, Norveške, Poljske i Rusije.

Znatan broj povjesničara iz drugih jugoslavenskih republika surađivao je u *Časopisu* do raspada socijalističke Jugoslavije. Taj se broj bitno smanjio u trećem desetljeću izlaza uslijed ratnih prilika, kada su u *Časopisu* radove objavlivali samo autori iz Slovenije i Bosne i Hercegovine. No, u četvrtom i petom desetljeću broj autora iz država sljednica bivše Jugoslavije stalno je rastao, uključujući i autore iz Srbije i Crne Gore. Suradnja s autorima iz Makedonije, koja je sedamdesetih i osamdesetih godina bila vrlo velika, nije se obnovila, vjerojatno stoga što je zajedničkih tema manje nego s državama u neposrednom susjedstvu.

Krug autora znanstvenih radova koji su surađivali u *Časopisu* tijekom pola stoljeća bio je vrlo širok i stalno se povećavao, iako su važan oslonac *Časopisu* bili djelatnici Instituta kao vodeće znanstvene ustanove za proučavanje suvremene hrvatske povijesti, što je tematika koja je u najužem fokusu *Časopisa*. Broj suradnika iz drugih ustanova u Hrvatskoj stalno se povećava i pokazuje izvrsnu uklopljenost *Časopisa* u hrvatsku znanstvenu zajednicu. *Časopis* je otvoren svim temama relevantnima za suvremenu hrvatsku povijest, posredno ili neposredno, te je u njemu radove objavio i znatan broj autora iz inozemstva, posebno iz susjednih zemalja.

Zaključak

U pola stoljeća postojanja *Časopis za suvremenu povijest* imao je boljih i slabijih razdoblja, kao i mnogi drugi časopisi duljega trajanja, no svih je pedeset godina redovito izlazio. Prosječni opseg *Časopisa* tijekom pola stoljeća izlaženja iznosi 700,64 stranice godišnje. Odstupanja u opsegu upućuju na postojanje raznih povoljnih i nepovoljnih utjecaja kojima je *Časopis* tijekom izlaženja bio izložen. Većina godišta (23) bila je u granicama prosječnoga opsega, između 600 i 800 stranica. Razdoblje s uočljivo najvećim opsegom bile su 2000-te, kada je opseg bio visoko iznad prosjeka, a varirao je između 900 i 1330 stranica. Na to povećanje vjerojatno su utjecale financijski stabilnije prilike i zapošljavanje mlađih znanstvenika kroz model znanstvenih novaka, što je povoljno utjecalo na broj znanstvenika u cijeloj znanstvenoj zajednici, pa i u području kojim se *Časopis* bavi. Određenoga utjecaja vjerojatno je imao i pojačani interes zajednice za teme suvremene povijesti nakon rata i političke tranzicije. Odjeci gospodarske krize 2008. postupno su vodili ograničavanju zapošljavanja i štednji, što se također vidi u postupnom smanjivanju opsega *Časopisa*, a u petom desetljeću ponovo se stabilizirao unutar prosječnoga broja stranica. Svi urednici bili su stalno zaposleni djelatnici Instituta, koji je izdavač i nakladnik *Časopisa* (IHRPH/ISP/HIP). Tijekom pet desetljeća uglavnom se nastojalo da članovi uredništva uz istaknute znanstvenike iz Instituta budu i priznati znanstvenici iz drugih znanstvenih institucija.

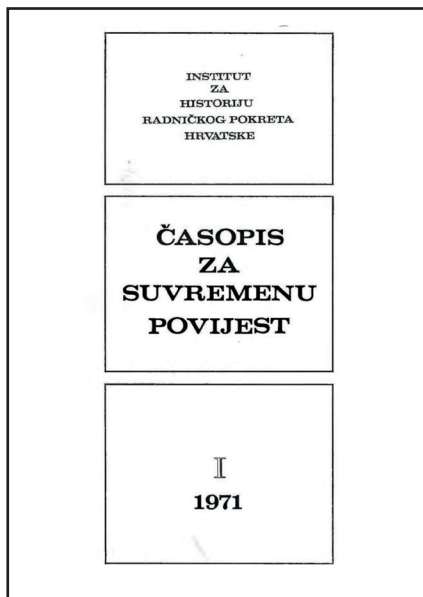
Za analizu podataka o opsegu i broju te autorstvu znanstvenih radova uzorak su činila 1043 rada objavljena od 1969. do 2018. koji su imali odlike znanstvenoga rada, neovisno o klasifikaciji vrste radova koja se u određenom vremenu koristila u *Časopisu*. Prosječna duljina radova stalno oscilira između 15 i 30 stranica tijekom svih pola stoljeća izlaženja *Časopisa*, s iznimkom prve godine, kada je opseg premašio uobičajeni maksimum. Ipak, može se primijetiti da je sedamdesetih godina XX. stoljeća prosječni opseg radova uglavnom niži nego poslije. To osciliranje djelomično mogu objasniti tematski brojevi, odnosno nastojanje uredništava da u rasvjetljavanju pojedinih tema okupe što veći broj znanstvenika, ali u skladu s tim za te tematske blokove obično propišu manji opseg nego što ga inače dopuštaju u časopisu. To je važan čimbenik utjecaja, iako oscilacija ima i u nekim godinama kada nije bilo tematskih blokova. Određenoga utjecaja ima i širina tema pojedinih radova, tako da ni unutar istih brojeva opseg znanstvenih članaka nije uvijek ujednačen. Podaci o prosječnom opsegu radova ne pokazuju znatnija preklapanja s podacima o opsegu *Časopisa* u pojedinim godištim, ni s podacima o broju objavljenih znanstvenih radova u pojedinim godištim, ali ukupni godišnji opseg *Časopisa* pokazuje povezanost s brojem znanstvenih radova.

Broj autora znanstvenih radova koji su pisali u *Časopisu za suvremenu povijest* tijekom prva tri desetljeća bio je ujednačen, a znatno se povećao u posljednja dva desetljeća. Za četvrto desetljeće to se može dijelom povezati s porastom broja radova, ali ne i za peto desetljeće, u kojem je ponovo došlo

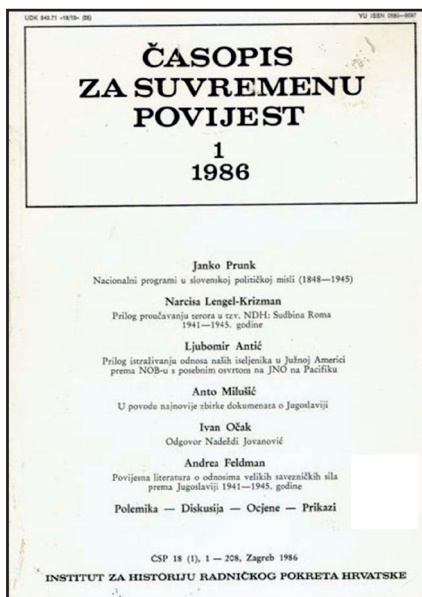
do smanjivanja broja znanstvenih radova, a broj autora porastao je čak i u odnosu na četvrto desetljeće. Broj autora koji su objavili jedan znanstveni rad u desetogodišnjem razdoblju uvijek je bio visok u odnosu na broj autora koji su objavljivali veliki broj radova, no taj se broj i stalno povećavao, što upućuje na vrlo širok krug suradnika *Časopisa*. Broj autora s više od pet znanstvenih radova u posljednjem je desetogodišnjem razdoblju potpuno nestao. Krug autora znanstvenih radova koji su surađivali u *Časopisu* tijekom pola stoljeća bio je vrlo širok i stalno se širio, iako su važan oslonac *Časopisu* bili djelatnici Instituta kao vodeće znanstvene ustanove za proučavanje suvremene hrvatske povijesti, koja je u najužem fokusu *Časopisa*. Broj suradnika iz drugih ustanova u Hrvatskoj stalno se povećava i pokazuje izvrsnu uklopljenost *Časopisa* u hrvatsku znanstvenu zajednicu. *Časopis* je otvoren svim temama relevantnima za suvremenu hrvatsku povijest, posredno ili neposredno, te je u njemu radove objavio i znatan broj autora iz inozemstva, posebno iz susjednih zemalja.

Prilog: Naslovnice *Časopisa za suvremenu povijest*

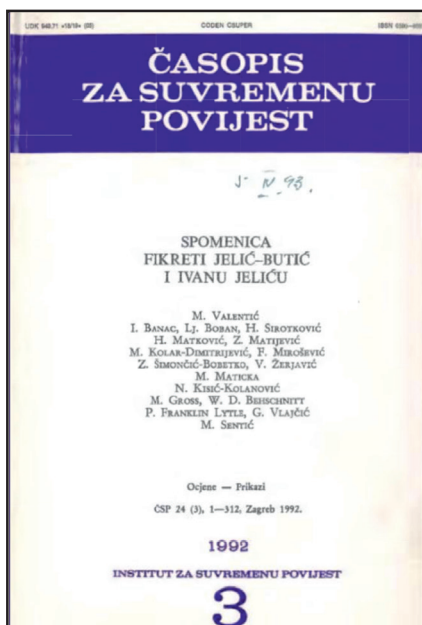
Slika 1: Primjer izgleda naslovnice iz 1970-ih godina.

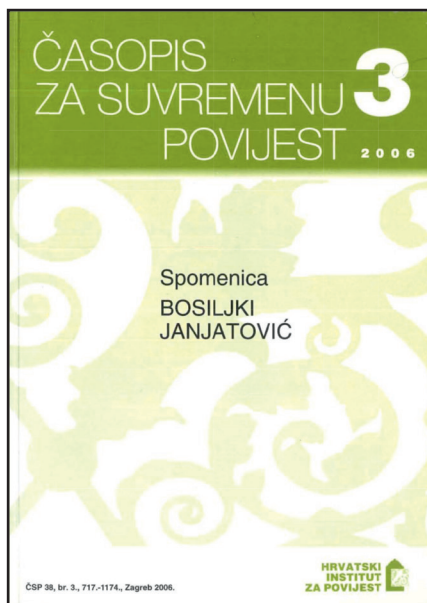
Slika 2: Primjer naslovnice iz 1980-ih godina s naslovima važnijih članaka na naslovnici.

Slika 3: Primjer naslovnice iz 1990-ih godina s ljubičastim zaglavljem.

Slika 4: Primjer naslovnice iz 2000-ih.

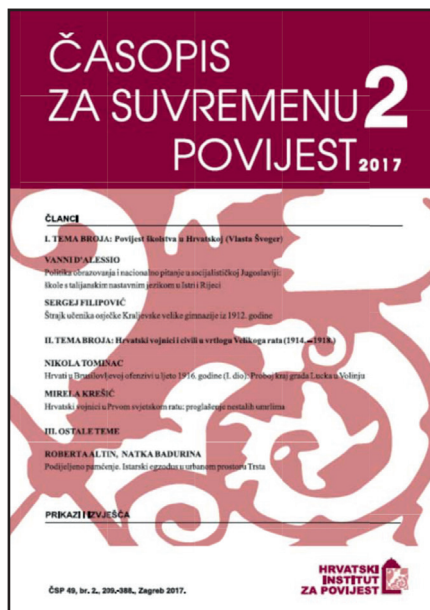

Slika 5: Primjer naslovnice s kraja 2000-ih.

Slika 4: Primjer naslovnice iz 2010-ih.

Izvori i literatura

BARIĆ, Nikica. „Časopis za suvremenu povijest”. U: *Pola stoljeća prošlosti: Hrvatski institut za povijest (1961. – 2011.)*, ur. Zdenko Radelić i Jasna Turkalj. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2011, 127-135.

BENYOVSKI LATIN, Irena. „Povijesni prilozi”. U: *Pola stoljeća prošlosti: Hrvatski institut za povijest (1961. – 2011.)*, ur. Zdenko Radelić i Jasna Turkalj. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2011, 137-143.

„Časopis za suvremenu povijest 1969. – 2011.” U: *Bibliografija Hrvatskog instituta za povijest*, ur. Darija Pancirov i Maja Štignjedec. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2011, 51-222.

Časopis za suvremenu povijest 1 (1969) – 50 (2018).

ČEPO, Zlatko. „Dva decenija Instituta za historiju radničkog pokreta Hrvatske”. *Časopis za suvremenu povijest* 14 (1982), br. 1: 7-58.

ČEPULO, Dalibor; OŠTRIĆ, Vlado; SPEHNJAK, Katarina. „Dvadeset godina ‘Časopisa za suvremenu povijest’ (1969-1988). Sadržaj XI-XX [11(1)-20(3)], 1979-1988.” *Časopis za suvremenu povijest* 20 (1988), br. 3: 161-189.

„Deset godina Časopisa za suvremenu povijest (1969-1978), Sadržaj 1969-1978”. *Časopis za suvremenu povijest* 10 (1978), br. 3: 153-176.

HEBRANG GRGIĆ, Ivana. *Časopisi i znanstvena komunikacija*. Zagreb: Ljevak, 2016.

HEBRANG GRGIĆ, Ivana, ur. *Hrvatski znanstveni časopisi. Iskustva, gledišta, mogućnosti*. Zagreb: Školska knjiga, 2015.

GRIJAK, Zoran. „Institut za suvremenu povijest 1990. – 1996.” U: *Pola stoljeća prošlosti: Hrvatski institut za povijest (1961. – 2011.)*, ur. Zdenko Radelić i Jasna Turkalj. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2011, 65-88.

JANJATOVIĆ, Bosiljka. „U povodu 30. obljetnice izlaženja *Časopisa za suvremenu povijest* (1969. – 1999.)”. *Časopis za suvremenu povijest* 31 (1999), br. 3: 445-459.

JAREB, Mario. „Hrvatski institut za povijest 1996. – 2011.” U: *Pola stoljeća prošlosti: Hrvatski institut za povijest (1961. – 2011.)*, ur. Zdenko Radelić i Jasna Turkalj. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2011, 89-118.

JOKIĆ, Davor; BARTULOVIĆ-BARNJAK, Delfa. „Migracijske i etničke teme – bibliometrijska analiza časopisa za razdoblje od 1985. do 2013.” *Migracijske i etničke teme* 30 (2014), br. 3: 479-505.

JOKIĆ, Maja. *Bibliometrijski aspekti vrednovanja znanstvenog rada*. Zagreb: Sveučilišna knjižara, 2005.

JOKIĆ, Maja; ZAUDER, Krešimir. „Bibliometrijska analiza časopisa *Sociologija sela / Sociologija i prostor* u razdoblju 1963. – 2012.” *Sociologija i prostor* 51 (2013), br. 196 (2): 331-349.

JOKIĆ, Maja; ZAUDER, Krešimir; LETINA, Srebrenka. *Karakteristike hrvatske nacionalne i međunarodne znanstvene produkcije u društveno-humanističkim znanostima i umjetničkom području za razdoblje 1991 – 2005*. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, 2012.

KRIŠTO, Jure. „Hrvatska historiografija kroz trideset godišta *Časopisa za suvremenu povijest* (1969. – 1999.)”. *Društvena istraživanja* 11 (2002), br. 1 (57): 171-186.

KRIŠTO, Jure. „Ideologija/politika i historiografija: primjer *Časopisa za suvremenu povijest* (1969. – 1999.)”. U: *Hrvatska historiografija XX stoljeća: između znanstvenih paradigmi i ideoloških zahtjeva*, ur. Srećko Lipovčan i Ljiljana Dobrovšak. Zagreb: Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar”, 2005, 73-98.

MARIČIĆ, Siniša; SOROKIN, Branka; PAPEŠ, Zlatko. „Croatian journals at the end of the 20 century. A bibliometric evaluation”. *Društvena istraživanja* 9 (2000), br. 1 (45): 1-17.

MARTEK, Alisa; ŠUTE, Snježana. „Bibliometrijska analiza časopisa *Arhivski vjesnik* u razdoblju od 2001. do 2009.” *Arhivski vjesnik* 53 (2010): 165-176.

MATKOVIĆ, Stjepan. „Jelić, Ivan, povjesničar”. U: *Hrvatski biografski leksikon*, sv. 6. Zagreb: Leksikografski zavod „Miroslav Krleža”, 2005, 433-434.

MIHALJEVIĆ, Josip. „Historijska teorija i metodologija u historiografskoj periodici 1948-1990. (*Historijski zbornik i Časopis za suvremenu povijest*)”. U: *Jaroslav Šidak i hrvatska historiografija njegova vremena*, ur. Damir Agičić i Branimir Janković. Zagreb: Društvo za hrvatsku povjesnicu; Doktorski studij

moderne i suvremene hrvatske povijesti Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, 2012, 173-211.

MIHALJEVIĆ, Josip. „Poslijeratna povijest (1945. – 1990.) na stranicama *Časopisa za suvremenu povijest*”. *Studia lexicographica* 4 (2010), br. 1 (6): 171-234.

OŠTRIC, Vlado. „Dvadeset godina *Časopisa za suvremenu povijest*”. *Časopis za suvremenu povijest* 21 (1989), br. 1-3 [s. p.].

PEHAR, Franjo. „Od statističke bibliografije do bibliometrije. Povijest razvoja kvantitativnog pristupa istraživanju pisane riječi”. *Libellarium* 3 (2010), br. 1: 1-28.

RADELIĆ, Zdenko. „Institut za historiju radničkog pokreta / Institut za historiju radničkog pokreta Hrvatske 1961. – 1990.” U: *Pola stoljeća prošlosti: Hrvatski institut za povijest (1961. – 2011.)*, ur. Zdenko Radelić i Jasna Turkalj. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2011, 13-63.

RADELIĆ, Zdenko. „Znanstveni i politički vanjski suradnici Instituta”. U: *Pola stoljeća prošlosti: Hrvatski institut za povijest (1961. – 2011.)*, ur. Zdenko Radelić i Jasna Turkalj. Zagreb: Hrvatski institut za povijest, 2011, 177-179.

ŠVENDA-RADELJAK, Ksenija. „*Časopis Socijalni rad* – prvih 10 godina (1960. – 1969.)”. *Ljetopis socijalnog rada* 13 (2006), br. 1: 115-132.

SUMMARY

Fifty Years of the Journal of Contemporary History: A Bibliometric Analysis (1969–2018)

The *Journal of Contemporary History* (*Časopis za suvremenu povijest*) has been published regularly every year during the half-century of its existence. A total of 134 volumes have been published in this period. The average length of the *Journal* was 700.64 pages per year. Deviations in the length of the *Journal* point to the existence of various favourable and unfavourable influences it has been exposed to during its history. Most of the yearly totals (23) were close to the average length, from 600 to 800 pages. The period with the obviously greatest length were the 2000s, when it greatly surpassed the average at between 900 and 1330 pages. This was likely due to the stable financial situation and employment of younger scholars through the model of junior researchers, which favourably influenced the number of scholars in the entire academic community, including the *Journal's* field. The increased interest of the community for contemporary history topics after the war and political transition was probably also a factor in this.

All editors were permanent employees of the Croatian Institute of History (previously the Institute of the History of the Workers' Movement of Croatia / the Institute of Contemporary History), the publisher of the *Journal*. During most of the five decades of its existence, efforts were made to include scholars from other academic institutions alongside prominent scholars employed at the Institute.

The analysis of the data on the length, number, and authorship of academic papers encompassed 1043 works published in the 1969–2018 period that had the qualities of academic papers, regardless of the classification used in the *Journal* at a given time. The average length of a paper fluctuated from 15 to 30 pages during the entire five-decade period of the *Journal's* publishing, with the exception of the first year, when it surpassed the usual maximum. Still, it is noticeable that the average length of the papers was usually shorter during the 1970s than later. This fluctuation can be partly explained by special issues, i.e. the attempts of the editorial boards to shed light on certain topics by gathering as large a number of scholars as possible, but in doing so usually prescribing a shorter length for these thematic blocks than is usual for the *Journal*. This was a significant influencing factor even though there were also fluctuations in some years when there were no thematic blocks. The broadness of the topics of individual works also had a certain impact, so that the length of academic papers varied within a single volume as well. Data on the average length of papers does not show significant overlap with the data on the length of the *Journal* in individual years or the data on the number of academic papers published in individual years, but the total annual lengths of the *Journal* show a correlation with the number of academic papers.

The number of academic papers written for the *Journal of Contemporary History* during the first three decades of its existence shows little variation, but has increased significantly during the last two decades. Regarding the fourth decade, this can be partially linked to the increasing number of papers, but the same cannot be said of the fifth decade, when the number of academic papers dwindled while the number of authors grew, even in comparison to the fourth decade. The number of authors who published one paper in the *Journal* in a decade had always been large compared to the number of authors who published a large number of papers, but it continued to grow, which is indicative of the very broad circle of the *Journal's* contributors. The number of authors with more than five academic papers in the last 10-year period has dwindled to zero. The circle of authors of academic papers who have contributed to the *Journal* during half a century was very broad and grew continuously, though the employees of the Institute, as the leading academic institution for researching contemporary Croatian history – the *Journal's* focus – have always formed a solid core. The number of contributors from other institutions in Croatia continues to grow and testifies to the firm integration of the *Journal* into the Croatian academic community. The *Journal* has been directly or indirectly open towards all topics relevant to contemporary Croatian history and has published a significant number of works of authors from foreign countries, especially Croatia's neighbours.

Key words: academic journal; bibliometric analysis; history; Croatia; *Journal of Contemporary History*